Best Practices

BEST PRACTICE 1 FOR THE YEAR 23-24

1. Title of the practice

Taping alternative sources of Energy (Solar Energy) and Conservation of Energy

2. Objectives of the practice

1. Decreases usage of non-renewable energy: Solar energy is sustainable, inexhaustible, non-polluting and reliable source of energy and hence decreases the utilization of nonrenewable energy resources.

2. Deals with the problem of global warming: Solar energy diminishes our need for fossil fuels. Also, solar energy has lower emission than other sources of electricity such as coal and hence reduces global warming significantly.

3. Economical: Solar panels reduce our dependence on the main energy grid which reduces electricity bills. Moreover, it has low operational costs and hence saving money and protecting against rising utility costs.

3. The Context

It is the need of the hour to shift the institution to renewable, inexhaustible and non polluting source of energy which contributes towards environment protection and its sustainable development. The main cause behind the global warming and ecosystem disruption is the endless greed of human beings for which they are destructing natural resources at a much quicker pace than they can be replenished. So, we have to educate and make aware students on the issues such as renewable energy sources, global warming and harmful impacts on whole universe. Thus we decided to work in the areas of minimal power consumption, its alternative sources and energy conservation as per national policy and objectives of the UN sustainable development Goal no. 7, 'Affordable and clean energy for all.'

4. The Practice

The practice of taping alternative sources of energy and conservation of energy is highly significant since this is one of the most effective ways in which we can save our home and our planet. Our planet will be clean and free of hazardous emissions for our descendants only if we switch over to renewable and pollution free sources of energy. The institution has put this principle in practice and effectively started using solar energy.

Institution has also replaced all the traditional bulbs with LEDs and tubes in the whole campus to minimize the consumption of electricity and putting a step forward to reduce global warming and this has also helped in reducing the electricity bill. In the future, more and more addition of Solar street lights and rooftop solar plants will be made. 'Save Electricity' campaigns are conducted throughout the academic year. Thus, the institution has put an effort to spread this message in practical form.

5. Evidence of Success

- The campus lighting is now totally shifted to solar light.
- The electricity consumption bill has been minimized.
- If consumption is less then credits are transferred to MSEB(Maharashtra State Electricity Board)
- Reduced carbon footprint: The college has put in efforts to reduce carbon footprints inside the campus.
- Initiative towards reduction of global warming and consumption of hydro-electricity.

6. Problems Encountered

- Cost Management: Installation & maintenance of solar power project is a costly affair due to the expensive panels.
- In rainy season solar energy production is minimal
- Availability of labor: As the college is located in the rural area, we always encounter the problem of availability of labor.

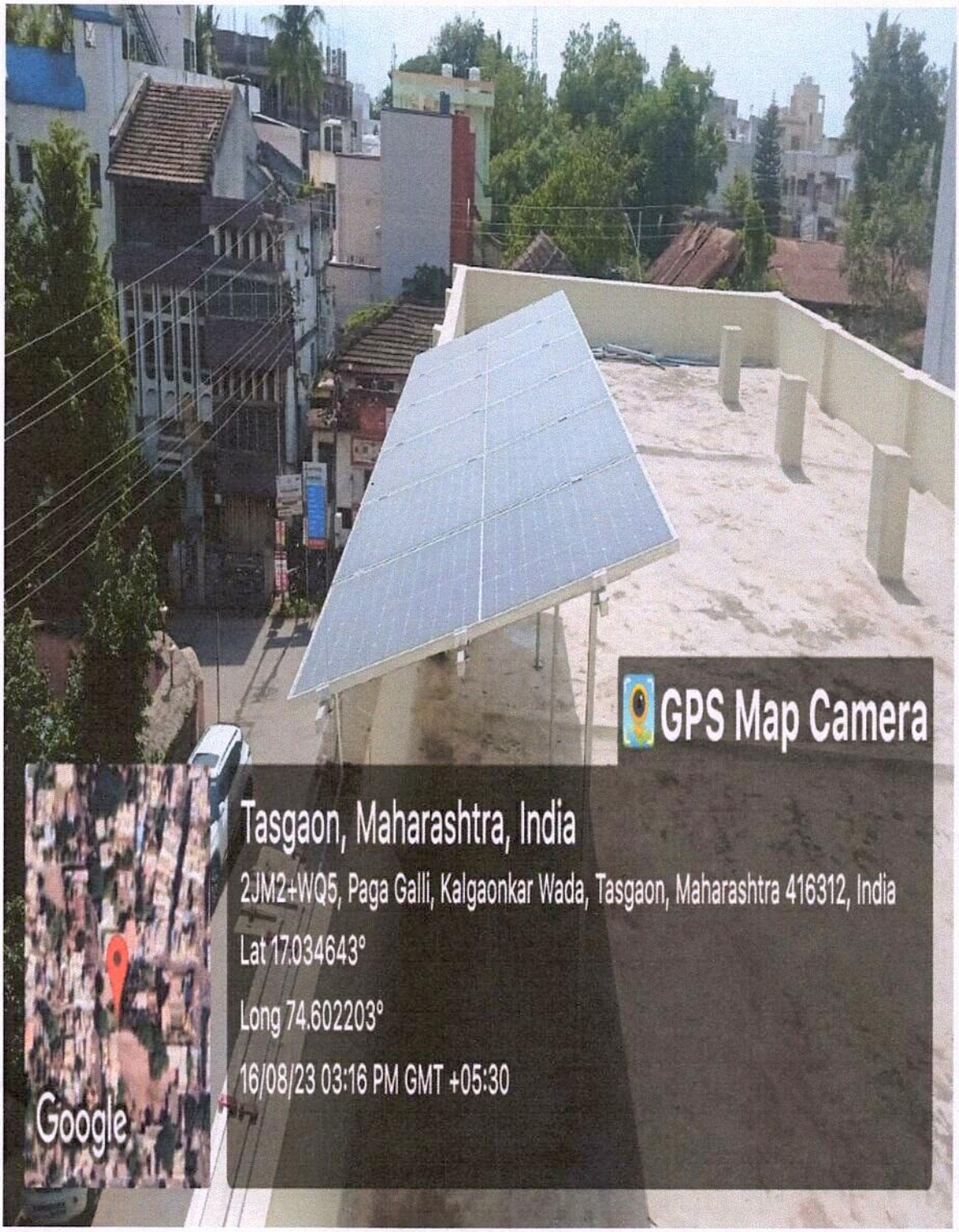

SOLAR PANEL INSTALLED ON TERRACE OF COLLEGE

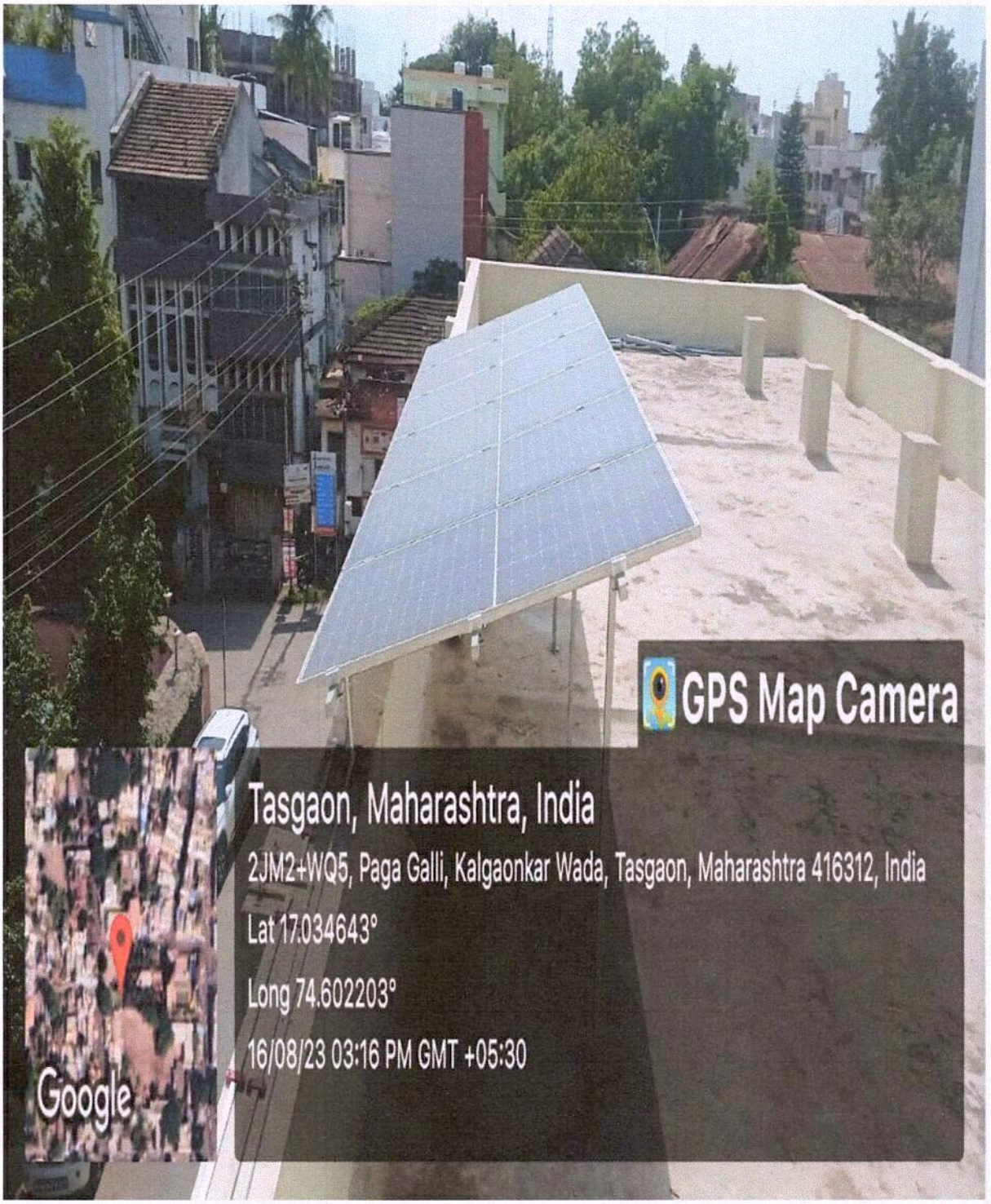
GPS Map Camera
Tasgaon, Maharashtra, India
2JM2+WQ5, Paga Galli, Kalgaonkar Wada, Tasgaon, Maharashtra 416312, India
Lat 17.034643°
Long 74.602203°
16/08/23 03:16 PM GMT +05:30
Google

Before Solar Installation	After Solar installation
	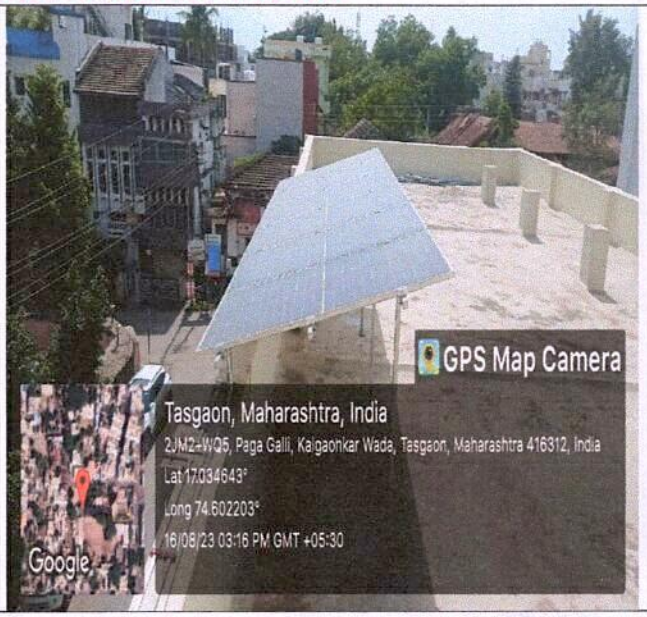
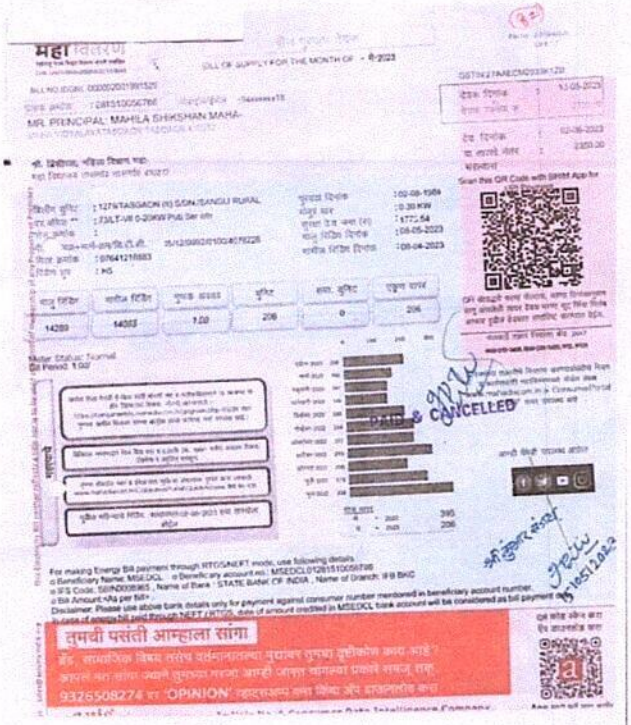	
Bill Amount- Rs.2350/-	Bill Amount- Rs.430/-

CO-ORDINATOR
Internal Quality Assurance Cell.
S. S. S. Mahila Shikshanshastra
Mahavidyalay. Tasgaon
Dist. Sangli. - 416 312.

Sansthamata Sushiladevi Salunkhe Mahila Shikshanshastra Mahavidyalaya, Tasgaon, Dist. Sangli, Pin 416 312

Principal,
Sansthamata Sushiladevi Salunkhe
Mahila Shikshanshastra Mahavidyalaya
Tasgaon Dist Sangli Pin 416 312

Best Practices

BEST PRACTICE 2 FOR THE YEAR 2023-2024

1. Title of the practice- 'Snehkunj newsletter –Mirror of college'

2.Duration- From 2021-22 continued.....

3. Objectives of the practice

1. 1.To effectively showcase events in proportion to their importance while maintaining an attractive an organize page design.
2. To popularize events and happening taking place in college.
3. 3. To publish articles written by faculties and students.

4. The Context

The newsletter describes the hourglass structure for writing news articles. Snehkunj newsltter is published twice in a year. On 17th January on the occasion of birthday of Principal Abhaykumar Salunkhe who is acting president of Shri Swami Vivekanand Shikshan Sanstha, Kolhapur and on 22nd October on the occasion of death anniversary of Sansthamata Sushiladevi Salunkhe who is divine soul and guiding light to our institution. Name of the college reflects Sansthamata's name.

5. The Practice

College felicitates visitors, well wishers, guests, stakeholder by giving Snehkunj newsletter and pen instead of giving traditional flower bouquet. In this news letter all the activities and events carried out throughout six to seven months are reflected. Articles written by teaching faculty is also published in Snehkunj.

6. Evidence of Success

- Appreciating remarks given by stakeholders and visitors.

6. Problems Encountered

- Publication cost is more.

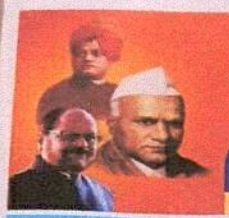

श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था कोल्हापूर संचलित

संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे महिला शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, तासगाव.

संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे यांच्या स्मृतीस विनम्र अभिवादन

स्नेहकुंज वार्तापत्र

| संपादक : डॉ. बी. एम. पाटील | कार्यकारी संपादक : डॉ. एम. एस. उभाळे | अंक – १ ला | वर्ष – १ ले | २२ ऑक्टोबर २०२१

संपादकीय

प्र. प्राचार्य डॉ. बी. एम. पाटील

मागील आठवड्यात २० ऑक्टोबर पासून महाविद्यालये सुरू होणार असली बातमी सगळ्यांच्या प्रसारित झाली. बातमी ऐकल्यावर आनंद झाला. कोविड १९ मुळे प्रत्येक संस्था कमी-अधिक प्रमाणात नुकसान झाल्याचे अनुभवास आले. दोन्ही मागे राहून पाहिल्यास असे लक्षात आले की, शिक्षण संस्था मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाले. याचे एकमेव कारण म्हणजे बी. एड. महाविद्यालयाचा स्वतंत्र जरूर झाले. त्यातल्या त्यात बी.एड. महाविद्यालयाचे प्रशिक्षण व्यवसाय प्राथमिक कार्यावर भर जास्त असतो. तरीच अनुभव त्यांना ऑनलाईन द्वारे घ्यावा लागला. १८ महिन्या नंतर महाविद्यालय सुरू होणार आहे. दीर्घ विश्रांती-नंतर शिक्षक व विद्यार्थी नवी आव्हाने आणि उर्मि घेऊन प्रवृत्तीचा आलेल्या तयार करणार असतो अपेक्षा वाटू लागली आहे. या अपेक्षांची वाटचाल दिशा, वेग आणि गती योग्य असेल तरच आपले शैक्षणिक प्रवेश राज्य होईल. प्रशिक्षणार्थींच्या भगत शैक्षणिक क्षेत्र-उत्साहपूर्ण वातावरणाची निर्मिती होण्यासाठी २२ ऑक्टोबर २०२१ ला संस्थामाता सुशिलादेवी साळुंखे यांच्या ८ व्या स्मृतीदिना निमित्त स्नेहकुंज वार्तापत्र प्रकाशित करताना आनंद होत आहे..

स्नेहकुंज वार्तापत्र सन २०२०-२०२१ या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयात घेतलेले कार्यक्रम, स्पर्धा, विविध उपक्रम, प्रकल्प, पारितोषिक, पुरस्कार, प्राथमिक कार्य, तसेच विद्यार्थी, शिक्षकांनी मिळवलेले शैक्षणिक यश मिळविले आहे. महाविद्यालयाच्या कार्याचे प्रतिबिंब सदर वार्तापत्रकात उमटलेले आहे.

महाविद्यालयाचे प्रभारी प्राचार्य डॉ. बी. एम. पाटील यांना जागतिक शिक्षक दिनादिवशी रोटरी क्लब, कोल्हापूर व्दारे नेहरू विकास पुरस्कार मिळाला आहे. या पुरस्कारामुळे महाविद्यालय, व संस्थेच्या नावलौकिकामात भर पडली आहे.

महाविद्यालयातील दुसरी एक मानाची घटना म्हणजे शिवाजी विद्यापीठाच्या शिक्षणशास्त्र विभागातून गुणवत्ता यादीत कु. प्राजक्ता जगन्नाथ पाटील हिने ९ वा क्रमांक पटकविला आहे. तसेच महाविद्यालयाने १०० टक्के निकालाची परंपरा कायम राखली आहे.

महाविद्यालयातील प्रशिक्षणार्थींनी विविध स्पर्धेत भाग घेत असतात. या शैक्षणिक वर्षात यशवंतराव चव्हाण राज्यपरस्तरीय निबंध स्पर्धेत कु. मयूरी रविंद्रनाथ शेंडगे हिला दुसऱ्या क्रमांकाचे ५०००/- रुपयांचे बक्षिस मिळाले आहे.

ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यासाठी शिक्षण प्रसार हे व्रत विज्ञान घेऊन शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे यांनी ज्ञानगंगा भवोवरी मोहचविण्यासाठी श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेची स्थापना सन १९५४ साली केली. सध्या संस्थेची संस्कृतिक केंद्रे ४०६ आहेत. संस्थेत अध्यापक विद्यालये व महाविद्यालये एकूण ११ आहेत. यामधील संस्थामाता सुशिलादेवी साळुंखे महिला शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, तासगाव येथे १९८४ पासून कार्यरत आहे.

श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचे कार्याध्यक्षसो मा. प्राचार्य अभयकुमार साळुंखे साहेब व संस्थेच्या सचिव मा. प्राचार्य सौ. सुभांगी गावडे यांच्या वेळोवेळी मार्गदर्शनामुळे महाविद्यालयाचे शैक्षणिक कामकाज व्यवस्थित चालू आहे. निमशहरी भागात सदर महाविद्यालयाचे शैक्षणिक कार्य उत्कृष्टपणे चालू आहे. महाविद्यालयाच्या स्थापनेमुळे अनेक विद्यार्थीनींना शिक्षणशास्त्रातील पदवी मिळवून शिक्षकी पेशाचे पवित्र कार्य करण्याची संधी मिळाली आणि समाजात मानसन्मान ही मिळाला. महाविद्यालयाच्या अनेक प्रशिक्षणार्थींनी शासकीय प्रशासकीय सेवेत सुध्दा कार्यरत आहेत.

शिवाजी विद्यापीठात महाविद्यालयाने गुणवत्ता शिष्यवृत्ती योजनेत शिक्षणशास्त्र योजनेतून निमशहरी विभागातून प्रथम क्रमांक मिळविला आहे. महाविद्यालयाचे पहिल्या फेरीतील नॅक मूल्यांकनातील मानांकन (सी +++) असे प्राप्त झाले होते तसेच दुसऱ्या वेळी नॅक बी ग्रेड (२.४४) असे मानांकन दर्जात प्रगती झालेली दिसून येते. नॅक तिसऱ्या फेरीसाठी जून २०२१ मध्ये नॅक मूल्यांकनासाठी नोंदणी केली आहे. तिसऱ्या नॅक मूल्यांकनासाठी अ मानांकन मिळण्यासाठी महाविद्यालय प्रयत्न करीत आहे.

महाविद्यालयाचा सर्वांग सुंदर विकास होण्यासाठी सन २०१९ पासून नवीन इमारतीचे बांधकाम चालू केले आहे. सदर बांधकाम जमिनीलगतचा व पहिला मजला मिळून ६,००० स्के. फुट एवढे क्षेत्रफळ आहे. एनसीटीईच्या मानांकना प्रमाणे महाविद्यालयाची नूतन इमारत २०२०-२०२१ पूर्णत्वास येत असल्याने भौतिक सुविधेच्या दृष्टीने महाविद्यालय संपन्न होत आहे.

महाविद्यालयात प्रशिक्षणार्थींनीचा गुणात्मक, भावात्मक आणि क्रियात्मक क्षेत्रांचा व्यक्तिमत्व विकास होण्यासाठी अनेक उपक्रम घेतले जातात. शैक्षणिक, सामाजिक, वैद्यकीय, पर्यावरण विषयक, क्रीडा महोत्सव, तसेच प्रात्यक्षिक कार्याला अनुसरून उपक्रम, प्रकल्प, विषयाची मंडळे वर्षभर नियोजन व त्याची अंमलबजावणी केली जाते.

प्रशिक्षणार्थींनी विविध कौशल्यात पारंगत होण्यासाठी महाविद्यालयात, अद्ययावत संगणक कक्ष, शैक्षणिक तंत्रविज्ञान कक्ष, विज्ञान प्रयोगशाळा, शैक्षणिक मानसशास्त्र कक्ष, समृध्द ग्रंथालय, परीक्षा विभाग, शारीरिक शिक्षण विभाग, सेमिनार हॉल, विद्यार्थीनी कक्ष, आर्ट व क्राफ्ट विभाग, योगा अभ्यासासाठी स्वतंत्र सुविधा, अद्ययावत स्वच्छतागृह तयार करण्याचे कार्य चालू आहे. महाविद्यालयात महिलांच्या दृष्टीने सुरक्षित दैनंदिन परिपाठ व प्रार्थनेचे खुले क्रीडांगण करण्यात आले आहे. सदर ठिकाणचा सांस्कृतिक कार्यक्रमासाठी सुध्दा उपयोगी होणार आहे.

महाविद्यालयाचा निकाल अपवाद वगळता प्रत्येक वर्षी १०० टक्के लागतो. प्राध्यापकांचे मार्गदर्शन वेळोवेळी लाभते. महाविद्यालयात या शैक्षणिक वर्षात डॉ. उभाळे एम. एस. व डॉ. सौ. भंडारे एल. व्ही. यांची शिक्षण क्षेत्रातील उच्च पदवी म्हणजे पीएच. डी.

स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचा स्नेहकुंज - संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे

–प्रा. जी. के. पाटील तासगाव

शिक्षण महर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे म्हणजे पहलीच्या विद्वत्ता महाराष्ट्राच्या विकासाला ज्ञानगंगेच्या माध्यमातून दिलेला महाप्रसाद होय. आई वडिलांच्या अकाली निधनाने आयुष्याला आलेली दुःखाची जळाटेचा, पोटाची भूक भागवण्यासाठी वार लावून जेवायला लागलेली अवस्था, मनाला खिन्न करून टाकणारी होती. आणि परमेश्वरावर द्वेषारोपाचा अभिषेक घालावा लावणारी होती. याही अवस्थेत विद्वत्ताची भक्ती सोडली नाही आणि घरातील देवपूजेला बगल दिली नाही. त्यामुळे ईश्वराने त्यांच्या अंगी चेतन्याचा अंगार फुलवला होता. ज्ञानाच्या भुकेपेक्षा पोटाची भुक त्यांना कधीच मोठी वाटली नाही. समाजदुःखापेक्षा स्वदुःख कधीच मोठे न वाटल्याने विद्यार्थिदशेत प्रतिकूलतेही इस्लामपूरला श्री राम शिक्षण प्रसारक मंडळाची स्थापना करून १५ प्राथमिक शाळा काढल्या. हा समाजाला बापूजींच्या कर्तृत्वाचा दिसलेला अंधुकसा प्रकाशाचा कवडसा जागवून देऊ लागला. उदाच्या महाराष्ट्राच्या शिक्षण क्रांतीचा भगीरथ सातारच्या क्रांतिकारी भूमीत घडतोय आणि महाराष्ट्राला खुणावतोय. जरा थांबा ! माला अगोदर स्वातंत्र्य मिळवू दे ! स्वराज्याचे सुराज्य तुम्हास किती प्रकाशमान करू शकते याचा दृष्टांत दिव्यातिपाय मी स्वयंच दयाणार नाही.

१९४२ च्या स्वातंत्र्य लढ्यातील या क्रांती पुत्राने १९५४ साली ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यासाठी शिक्षण प्रसार या ध्येयवादाला अंगीकृत करीत संस्था आणि समाज सशक्त व्हावा, यासाठी सत्य, चारित्र्य, प्रामाणिकपणा, त्याग व सेवा या खडतर तत्वाचा अंगीकार करून १९५४ पासून महाराष्ट्राच्या दऱ्याखोऱ्यात श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेची सांस्कृतिक केंद्रे वाढवा-वरूया वरती ज्ञानाची पहाट फुलवू लागले. समाज ज्ञानसुगंधित होऊ लागला आणि बापूजींच्या भोवती मोठ्या भाविकतेने जमा होऊ लागला. बापूजींच्यातली ही शक्ती समाजशक्ती आहे आणि त्यावर ती आपली भक्ती तेज:पुंजाची असली पाहिजे या दृष्टीने संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे यांनी साथ दिली आणि बापूजींच्या शिक्षण कार्याला साद घातली. आपण आपल्या महाराष्ट्राच्या भाग्यविधात्याची आपण पत्नी होत हाच संसाराचा खरा दागिना आहे. त्यामुळे सुशीलादेवी मणी मंगळसूत्रा व्यतिरिक्त कधीही दागिन्यांचा हव्यास धरला नाही. त्यांनी पतीचे कार्य आपल्या जगण्याचा ध्येयवाद मानला आणि त्या बापूजीमय, संस्थामय झाल्या.

वसतिगृहातील मुलांना त्यांनी आपली मुले मानली. दीपावली आंधोळ आणि 'राळ देणारी ही माऊली अनाथ मुलांना आपली आई वाटली आणि ती मुलं आईकडे हट्ट धरावा त्याप्रमाणे सुशीलादेवींच्या कडे हट्ट धरू लागली आणि सुशीलादेवी बालहट्ट पुरवू लागल्या. मुलांना आपण भरवलेला मायेचा घास घालावा म्हणून अध्यात्मातल्या कथा सांगून त्यांच्या ज्ञानाची आस आणि बापूजी प्रती निष्ठा वाढवीत राहिली. दीप मुले पुढे स्वामी विवेकानंद संस्थेची सारथी झाली. त्यामुळे बापूजींचे आणि संस्थामातेचे स्वप्न साकार झाले.

साळुंखे परिवारातल्या त्यागाच्या जन्म संस्थामाता सुशीलादेवींच्या त्यागाच्या पदराखाली झाला आहे. त्या बापूजींच्या पाऊलवाटेने सीमित गरजा सेवून संसार सारथी झाल्या. दुःखाने, अपेक्षेने त्यांच्याभोवती कधी 'र धरला नाही. तरी आकांक्षा मात्र कायम होती. पतीच्या प्रत्येक कार्याच्या चिर्यात माझा विश्वास असायला हवा. त्यामुळे शिक्षण प्रसार करताना बापूजी अनेक कार्यकर्ते सोबत कधी रात्री-अपरात्री घरी आले तर ही माऊली कोंडाचा मांडा करून पोटभर जेवायला घालत असे. घालाच्य वाग्य असले हे नव्या पिढीने संस्थामातेच्या आदर्श जगण्याच्या पद्धतीतून शिकावे. दुःख ओढावरती आले नाही आणि कपाळावरती कधी दुःखाच्या रेशाची कधीही अढी पडले नाही. म्हणून स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था आज सदाबहार बहरलेली दिसते.

बापूजींच्या विचारधारेत प्रवाहित झालेल्या या माऊलीने बापूजी रुकडी येथे असताना स्वसंसार सुरू केला. कधी सोंडूर संस्थानात वास्तव्य तर कधी सातारा आणि संस्था स्थापनेनंतर कोल्हापूर येथे कायमस्वरूपी निवास झाला. या काळात आपल्या मुलांनाही त्यांनी खूप काही जगण्याचे आदर्श शिकवले. त्यामुळे आज आपणाला प्राचार्य अभयकुमार साहेबांचा संस्था प्रेमाचा छत्र सुखावतो आणि खुणावतोय तुम्ही बापूजींचा आणि संस्थामातेचा ध्येयवाद आचरण केला तर जगण्यात दुःखाला फारशी संधी येणार नाही. या मातेने प्राचार्य अभयकुमार साहेबांच्या सारखा शिक्षणमहर्षी बापूजींच्या त्यागी, परमार्थी विचारधारेचा पुत्र आपणाला दिला. म्हणूनच आज स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था महाराष्ट्रातील बहुजनांना आपली वाटते. हे यश बापूजींच्या, संस्थामातेच्या, अभयकुमार साहेबांच्या त्यागी पायवाटेचे आहे. स्वामी विवेकानंद संस्थेचा स्नेहकुंज म्हणजे संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे. अशा एका कर्तृत्वशाली महाराष्ट्राच्या दुसऱ्या सावित्रीबाई फुले म्हणून अभिमान वाटावा इतकी माया बहुजनांना देणाऱ्या, बापूजींच्या विचारांची साखरपेरणी करणाऱ्या, संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे यांना त्यांच्या स्मृतिदिनी विनम्र अभिवादन करताना त्यांच्याच कर्तृत्वाने माझ्या हाती आलेली ही शब्दफुलांची ओंजळ अर्पण करतो.

संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे यांच्या कार्याचा मागोवा..

– डॉ. ए. टी. पाटील

बेळगावचे सुप्रतिष्ठित शेतकरी दत्ताजीराव ऊर्फ नानासाहेब चव्हाण पाटील यांच्या सर्वात लहान सुकन्या म्हणजे सुशीलादेवी. यांचा जन्म ४ सप्टेंबर १९२७ रोजी बेळगाव येथे झाला. शालेय शिक्षण बेळगाव येथील महानगरपालिकेच्या शाळेत झाले. त्यायेळच्या प्रथेनुसार सातवीनंतर त्यांचे शिक्षण बंद झाले. बालवयापासूनच सेवाभाव, जिव्हाळा, सात्विकता, कामाचा उरक, व्यवहारचातुर्य आणि नीटनेटकेपणा हे गुण त्यांच्यामध्ये रुजलेले होते. बापूजींचे ज्येष्ठ बंधू परशुरामभाऊ यांनी लग्नासाठी बापूजींना सुशीलादेवी यांचे स्थळ सुचविले आणि १५ डिसेंबर १९४० रोजी बेळगावच्या माळ हनुमान मंदिरात बापूजींचा आणि सुशीलादेवी यांचा विवाह संपन्न झाला.

सत्यशोधक विचारांच्या बापूजींनी हा विवाह अत्यंत साध्या पद्धतीने घडवून आणला. लग्नानंतर काही काळ डॉ. अप्पासाहेब पवार यांनी बापूजींचा सोंडूरच्या इतिहास संशोधनाची जबाबदारी सोपवली. सोंडूर संस्थानामध्ये संस्थानचे राजे यशवंतराव घोरपडे यांनी राजपुत्राचे राजगुरू होण्याची विनंती केली. येथूनच त्यांना परदेशी जाण्याची संधी निर्माण झाली, परंतु बापूजींच्या जीवनावर महात्मा गांधी यांच्या विचारांचा प्रभाव पडलेला होता. देश परतत्र्यात जखडलेला असताना आपण पाश्चात्य देशांमध्ये जाऊन बसावे हे त्यांना मनोमन पटत नव्हते. संस्थानचे राजे यशवंतराव घोरपडे महाराज यांना नम्रपणे परदेशी जाण्यास नकार दिला. पुढे १९४२ च्या

पान नं. ३ वर

First Newsletter published on 22nd October 2021

स्नेहकुंज वार्तापत्र

| संपादक : डॉ. बी. एम. पाटील | कार्यकारी संपादक : डॉ. एम. एस. उभाळे | अंक - २ रा | वर्ष - १ ले | १७ जानेवारी २०२२

संपादकीय - प्र. प्राचार्य डॉ. बी. एम. पाटील

श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था अंतर्गत बी.एड आणि डीएलएड विद्यासमिती विभागामार्फत मा. प्राचार्य अभयकुमार साळुंखे यांच्या वाढदिवस निमित्त स्नेहकुंजचा दुसरा अंक प्रकाशित करताना अत्यानंद होत आहे. पहिला अंक संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे यांच्या स्मृती दिन निमित्त मा. कार्याध्यक्षांती अभयकुमार साळुंखेसाहेबांच्या हस्ते कोल्हापूर येथील प. पू. डॉ. बापूजी साळुंखे यांच्या पवित्रसमाधी स्थळी प्रकाशित करण्यात आला. या अंकाचे सगळ्यांतून भरभरून कौतुक केल्याचे दिसून आले.

संस्थेमध्ये जानेवारी हा विशेष मा. कार्याध्यक्ष प्राचार्य अभयकुमार साळुंखे यांचा वाढदिवस होय. हाच वाढदिवस जनसेवेची प्रामाणिक संस्थेच्या सर्व सुज्ञांच्या कार्यालये आणि व जिल्ह्यातील प्रत्येक वर्षी साजरा करून असतात. या दिनाचे औचित्य साधून बी. एड. आणि डीएलएड विद्यासमिती विभागामार्फत स्नेहकुंज वार्तापत्रकाचा दुसरा अंक हा विशेष अंक म्हणून प्रकाशित करून वाचकांच्या हाती देताना अत्यानंद होत आहे.

महाराष्ट्राच्या जडणघडणीत श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचे कार्य अतिमोल मोलाचे आहे. संस्थेने बहुजन वर्गासाठी शिक्षणाची गंगोत्री प्रत्येकी पोहचविण्यासाठी कार्य ९२५४ स्थापन पासून केले जात आहे. सध्या संस्थेची एकूण संस्कृती तेथे ४०६ आहेत. यामध्ये प्रशिक्षणासाठी नवनिर्मिती करण्यात कार्य करणारी संस्कृती तेथे आहेत. या संस्कृती वैद्यकीय पदव्युत्तर विभागात ५ आहेत व पश्चिम महाराष्ट्रात ६ आहेत. सरासरी सदर संस्कृती तेथे ही ३५-५० तर महाराष्ट्र महाराष्ट्रात शिक्षणक्षेत्रासाठी उत्तम कौशल्ययुक्त शिक्षक पुरविण्यासाठी कार्य करत आहेत. अशा या संस्कृती केंद्रातील सर्व प्राध्यापक व प्रशासकीय सेवकांच्याद्वारे सदर अंक प्रकाशित करत आहोत.

हा अंक प्रकाशित करण्यामागे मुख्य उद्देश साहेबांच्या व्यक्तिमत्वातील अनेक पैलूंचा [illegible] गुरुदेव कार्यकर्त्यांना त्यांच्या शैक्षणिक, वाङ्मयीन, प्रशासकीय व नियोजनाच्या संस्थाकार्यासाठी दिलेल्या योगदानाच्या कार्याची प्रचिती देणे असा आहे. वास्तविक पाहता एका अवलिया साहेबांच्या कार्याची प्रचिती देणे म्हणजे त्यांच्या कार्याला मर्यादा घालून दिल्या सारखे आहे. असे अनेक अंक काढल्यावरच त्यांच्या कार्याची माहिती सुस्पष्टपणे मांडता येईल. म्हणून साहेबांच्या कार्यासाठी एक आदरभाव निर्माण व्हावा यासाठी हा अंक काढण्याचा मानस आम्ही सध्यात उतरत आहोत.

महाराष्ट्राच्या शैक्षणिक क्षेत्रात अभयकुमार साळुंखे यांनी स्वतःची अशी खास ओळख निर्माण केली आहे. त्यांच्या व्यक्तिमत्वाचा परिचय करताना प्रथम ऐतिहासिक पार्श्वभूमी लक्षात घेणे आवश्यक आहे. त्यांचे वडिल श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचे संस्थापक व संस्थापक शिक्षणमहर्षी डॉ. गोविंद प्रभाळीराव साळुंखे म्हणजेच बापूजी साळुंखे व मातोश्री संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे आहेत. तसेच साहेबांना तीन बहिणी व दोन भाऊ असा गोतावळा आहे. साहेबांचा जन्म १७ जानेवारी १९५४ साली बेळगावातील होसूर येथे झाला. घरात त्यांना शेवटची आपडीने बनून असे संबोधतात.

साहेबांचे प्राथमिक शिक्षण शाळेत शाळेतील रुकडी गावापासून झाले व उच्च शिक्षण शिवाजी विद्यापीठात झाले. या कालावधीत प.पू. डॉ. बापूजी साळुंखे व शिवाजी विद्यापीठाचे कुलगुरु मा.आप्पासाहेब पवार यांच्या मार्गदर्शनाखाली शिक्षण पूर्ण केले. यांच्या मार्गदर्शनाचा फायदा संस्थेच्या वाढीसाठी आजपर्यंत होत आहे.

साहेबांच्या नोकरीची सुरुवात आपल्याच संस्थेचे राजे रामराव महाविद्यालयात प्राध्यापक म्हणून सुरुवात केली, तसेच प्राचार्य, सेक्रेटरी, अध्यक्ष, अशी विविध पदे त्यांनी भूषविलीत तसेच संस्था कार्याध्यक्ष म्हणून संस्थेत कार्यरत आहेत. साहेबांच्या प्रशासकीय कार्यानुभवाचे संस्थेचा विस्तार, गुणवत्तेचे यशोशिखर गाठण्याची प्रगिती आपल्या सर्व गुरुदेव कार्यकर्त्यांना आलेली पहावयास मिळते. याचे उत्तम उदाहरण म्हणजे सेक्रेटरी पदाचा कार्यभार १९८५ साली स्विकारल्यावर संस्थेत ३३० संस्कृतिक केंद्रे कार्यरत होती. त्यावरून संख्येच्या ४०६ संस्कृतिक केंद्रे १३ जिल्ह्यात विद्यार्थ्यांसाठी महान कार्य करत आहेत, अशा या महान व्यक्तिमत्वाचे आदर्श, मार्गदर्शन, संस्थेतील गुरुदेव कार्यकर्त्यांनी ध्यानात यासाठी सदर अंक आम्ही प्रकाशित करत आहोत.

श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेच्या सेक्रेटरी मा. प्राध्यापा, शुभांगी गावडे मॅडम यांना राष्ट्रीय स्तरावरील शिक्षरत्न जीवन गौरव पुरस्कार व महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान सहायता केंद्र यांचे दिला जाणार- २०२२ चा आधुनिक सावित्री पुरस्कार प्राप्त झाल्याने संस्थेच्या नावलौकिकात भर पडलेली आहे. सदर वार्ता अंकात प्रकाशित करण्यास आम्हा गुरुदेव कार्यकर्त्यांना आनंद वाटत आहे.

नवीन शैक्षणिक धोरण राबविताना संस्थाचालकांच्या कौशल्याचा शैक्षणिक समस्या येतील याबाबत प्राध्यापकांकडून अभ्यासपूर्वक व चिंतनात्मक लेख मागवून घेतले आहेत. यातील काही निवडक लेख संपादकीय मंडळाच्या खाली पुस्तक स्वरुपे शिक्षणमहर्षि डॉ. बापूजी साळुंखे यांच्या जयंती निमित्त ९ जून रोजी प्रकाशित करणार आहोत.

या अंकात बी.एड. आणि डीएलएड विद्यासमिती विभागामार्फत या शैक्षणिक वर्षात घेतले उपक्रम राबविण्याचे प्रयत्न केले आहेत. यामध्ये शिक्षक पात्रता परीक्षेचे ऑनलाईन वर्ग चालू करण्यात आला या वर्षात महाराष्ट्रातून ५५० विद्यार्थी सहभागी होऊन यशस्वीपणे परीक्षा दिली. ११ शाखेतील प्राध्यापकांच्यात ऑनलाईन शिक्षण देण्यासाठी तंत्रविज्ञानाचे ज्ञानसंच विकसित करण्यासाठी तज्ञांच्या मार्गदर्शनाखाली विविध विषयावर चर्चासत्र घेण्यात आले आहेत. एनसीटीई द्वारे PAR यशस्वीरित्या भरण्यासाठी कार्यशाळेचे नियोजन करण्यात आले आहे. अशा विविध उपक्रमांचे प्रतिबिंब वाचनी स्वरूपात उमटलेले आहे.

हा अंक बी.एड. आणि डीएलएड विद्यासमिती विभागामार्फत मा. कार्याध्यक्षसाहेब यांना सर्व शाखांचे प्राचार्य व प्राध्यापक आणि प्रशासकीय सेवक यांनी वाढदिवसाच्या हार्दिक शुभेच्छा देऊन त्यांना आई तुळजाभवानीच्या कृपेने उदंड आयुष्य मिळावे अशा हार्दिक शुभेच्छा दिल्या आहेत.

निर्मळतेचा निर्झर - प्राचार्य अभयकुमार साळुंखे

-प्रा. जी. के. पाटील तासगाव

रयतासमवी रयत
बापूजींचा रयत
मनी साहेबांचा ध्यास
संस्था महाराष्ट्राचा ध्यास
करवीरनगरी ज्ञानाचा स्वास

महालक्ष्मीच्या करवीर नगरीला स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेच्या न्यासाने तासगिलेप्रमाणे ज्ञानक्षेत्राचे तीर्थक्षेत्र बनवले. ही बापूजींची समाजाप्रती अपूर्व त्यागाची प्रचिती. संस्था उत्तरुप रूपाने आणि विस्तार गतीने आपणास दृष्टोत्पत्तीस येते आहे. चित्त समाधान पावते आहे. बापूजींनी मांडलेल्या तत्वज्ञानाचा पाया स्वामी विवेकानंदांच्या नावातच दिसतो.

बापूजी युगपुरुष, द्रष्टासमाज सुधारक तसेच. कारण या महापुरुषाने ज्ञानमहर्षीने युवा पिढीला ज्ञानग्रहण करताना स्वामींचा जप करावा म्हणून संस्थेचे नाव श्री स्वामी विवेकानंद संस्था असे दिले. बापूजींनी संस्थेच्या प्रार्थनेतून मांडलेल्या तत्वज्ञानाचा जागर करीत, आपले आयुष्य अध्यात्माच्या शिरकावाने मंगल करून, दैनंदिन जीवनात मानवीय अपण्यायी महाशक्ती बापूजींनी दिली. भगवान श्रीकृष्ण, बुद्ध, झरतूष्ट्राची शांती, ऐक्याचा संदेश घेत राष्ट्रीय ऐक्य आणि मुक्ती मार्ग साधता येतो हा विचार शाळा महाविद्यालयातून चांगला रूजावा. युवा पिढी सुसंस्कारित व्हावी, यासाठी साहेब शाखाप्रमुखांना, गुरुदेव कार्यकर्त्यांना, विद्यार्थ्यांना, प्रार्थना तालासुरात म्हणा असा आग्रह करतात.

बापूजींनी संस्थेची जी पंचसूत्री सांगितली त्यात सत्य,चारित्र्य, प्रामाणिकपणा, निकोप प्रवृत्तीस आळा, सेवा आणि त्याग ही मानवी जीवनातील उदात्त तत्वे आचरणात आणल्यास आपले जगणे मांगल्याचे होईल आणि देश मंगलमय होईल,अशी साहेबांची दृढ श्रद्धा आहे. गेली चार तपापासून अधिक काळ संस्था प्रशासन करीत असताना 'एका पिसी ध्यास बापूजी प्रति' या न्यायाने साहेब निर्मळ जगले. अहंकाराला स्पर्श सुद्धा दिला नाही. बापूजींच्या तत्वज्ञानाच्या पाऊल वाटेने चालताना साहेबांना आजही कधी दमछाक झाल्याचे पहिले नाही. बापूजींच्या तत्वज्ञानाचा निर्झर म्हणजे साहेब. आज कोणी म्हटले 'तुमच्या साहेबांनी युवापिढीला काय दिले?' तर अभिमानाने आम्ही बापू बापूजींच्या तत्वज्ञानावर जो आचार आणि विचारधर्म होता, तो साहेबांनी स्वतः अंगीकारला. त्याचे आपल्या असोध वक्तृत्वाने नीतीच्या चर्मात रूपांतरित करून गावागावात, तितीधार अंगीकारणारी युवा पिढी तयार केली आणि तीच आज संस्था विस्तारासाठी नवी फळी तयार होते आहे. आणि बापूजींची जुनी पिढी त्यांना विश्वास पूर्ण सहकार्य करते आहे. याचे फलित म्हणजे २५ व्या शतकातील स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेतील गुणवत्तेतील गळ्ड भरारी होय.

स्वामीजींची विचारधारा ही लोकधारा बनली आणि साहेबांनी ही लोकधारा संस्थेचा नारा म्हणून स्वीकारली. त्यामुळे साहेबांना बापूजींच्या नात्यानेच लोकांनी स्वीकारले. आणि राज्यकर्त्यांना त्यांनी सन्मानित केले. साहेब शाखांना भेटी देताना बापूजींच्या जुन्या कार्यकर्त्यांची विलक्षण होतात. त्याची विलक्षता युवा पिढी पाहते आणि साहेबांशी युवा पिढी नम्र होते. आज गावोगावी साहेबांना बापूजींच्या प्रमाणे आदरातिथ्याने वागवले जाते. याचे कारण सचाळ आणि शिक्षणाचा रेशीमधागा बापूजींनी उभा आयुष्यातले वांधला तो साहेबांनी जपला.

नॅनोटेक्नॉलॉजी च्या काळात महाराष्ट्र उभा राहावयाचा असेल आणि कोरोना काळात तो टीकावयाचा असेल तर शासन अभिमानाने म्हणते स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेची ऑनलाईन शिक्षण पद्धती अंमलात आणा' महाराष्ट्राला गुणवत्तापूर्ण शिक्षण व्यवस्था संबोधणारा दरा साहेबांनी दिला. एका निगर्वी, संयमी, दूरदृष्टीच्याच्या साहेबांच्या नेतृत्वाची गरज या देशाला,शिक्षण व्यवस्थेला आहे. म्हणूनच ईश्वराला म्हणावे वाटते,'माझ्या साहेबाला, बहुजनांना ज्ञानाची ताकद देण्यासाठी, सामर्थ्यशाली शिक्षण व्यवस्थेच्या निर्मितीसाठी शक्ति दे ! दीर्घायुष्य दे !! हीच वाढदिवसादिवशी अपेक्षा. आयुष्य निर्मळतेचा निर्झर आमचाचे आयुष्य सुखाऊ दे !

नवे राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०-एक अवलोकन

- प्रा. सौ. प्रभा घोरपडे

कोठारी आयोगाने शिक्षणातील गुणात्मक बदलासाठी १०+२+३ हा आकृतीबंध सांगितला होता त्यानुसार इयत्ता पहिली ते पाचवी निम्न प्राथमिक शिक्षण, इयत्ता सहावी ते आठवी पर्यंतचे उच्च प्राथमिक शिक्षण , इयत्ता नववी व दहावी पर्यंतचे माध्यमिक शिक्षण व त्यानंतर दोन वर्षाचे उच्च माध्यमिक शिक्षण आणि तीन वर्षाचे पदवीचे शिक्षण असावे

नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार ५+३+३+४ आकृतीबंध सांगितलेला आहे पहिला टप्पा-मूलभूत शिक्षण-त्यानुसार सुरुवातीच्या पाच वर्षामध्ये तीन वर्ष अंगणवाडी पूर्व शाळा शिक्षण व दोन वर्ष इयत्ता पहिली ते दुसरी(३-८) वर्ष.

वय वर्ष ३ ते ८ या वयोगटात मुलांमध्ये असलेली उत्सुकता, जिज्ञासा याचे पुनेपूर समाधान व्हावे असा उद्देश असणार आहे. प्रत्येक मुलांमध्ये अक्षर वाचन, अक्षर ओळख व संख्या ज्ञान या क्षमता विकसित झाल्याच पाहिजेत.

दुसरा टप्पा- प्रारंभिक शाळा-तीन वर्ष- तीसरी ते पाचवी इयत्तेमध्ये शिकतील. या टप्प्यात प्रयोग आधारित शिक्षण पद्धतीचा अवलंब करून विद्यार्थ्यांना गणित, विज्ञान, चित्रकला इत्यादी विषय शिकवले जातील.

तिसरा टप्पा-माध्यमिक शाळा-तीन वर्ष-या टप्प्यात इयत्ता सहावी ते आठवी इयत्तेतील विद्यार्थ्यांचा समावेश असेल. सहावीतील विद्यार्थ्यांना कोडींग, व्होकेशनल कोर्सेस शिकविले जातील व इंटर्नशीप करून घेतली जाईल.

चौथा टप्पा-माध्यमिक शाळा-चार वर्ष-या टप्प्यात इयत्ता नववी ते बारावीतील विद्यार्थ्यांचा समावेश असेल. या इयत्तेतील विद्यार्थ्यांना अभ्यासासाठी विषय निवडण्याचे स्वातंत्र्य असेल. विज्ञान, वाणिज्य, कला अशा तीन शाखांची बंधने या धोरणाने तोडून टाकली आहेत.

इयत्ता सहावी ते इयत्ता आठवी हा अत्यंत वैशिष्ट्य पूर्ण बदल केलेला टप्पा आहे यात सखोल ज्ञानासोबत व्यावसायिक शिक्षणाबर भर दिला आहे म्हणजेच विद्यार्थी क्रमिक अभ्यासक्रमासोबत आपल्या इच्छेप्रमाणे संगीत, नृत्य, खेळ, लोककला शिकू शकणार आहेत. शिवाय एखादा व्यवसाय सुद्धा शिकू शकणार आहेत यात प्रत्यक्ष

पान न. ३ वर

Second Newsletter published on 17th January 2022

स्नेहकुंज वार्तापत्र

| संपादक : डॉ. बी. एम. पाटील | कार्यकारी संपादक : डॉ. एम. एस. उमाळे | अंक - ३ रा | वर्ष - २ रे | १७ जानेवारी २०२३

संपादकीय

प्र. प्राचार्य डॉ. बी. एम. पाटील

दरवर्षी साहेबांच्या वाढदिवसाचे औचित्य साधून स्नेहकुंज अंकाचे प्रकाशन श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेत बी. एड. आणि डीएलएड विद्यासमिती मार्फत सा. प्राचार्य अभयकुमार साळुंखे वयाच्या ७९ व्या वाढदिवसा निमित्त स्नेहकुंज कॉलेज वार्तापत्रकाचा ३ रा अंक प्रकाशित करताना आम्हा गुरुदेव कार्यकर्त्यांना अत्यानंद होत आहे. पहिल्या अंकाचे प्रकाशन मा. लक्ष्मीकांतराव इस्रे शिक्षक महर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे व संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे यांच्या पवित्र स्मृती साक्ष झाले होते. स्नेहकुंज अंकाला विद्यार्थी, गुरुदेव कार्यकर्ते आणि शिक्षणप्रेमी लोकांच्या कडून भरभरून प्रतिसाद मिळाला आहे. याचे औचित्य साधून सदर अंक प्रकाशित होत आहे.

१७ जानेवारी हा दिवस ज्ञानसिद्धीदा म्हणून संस्थेतर्फे साजरा केला जातो. सदर अंक प्रकाशनाचा मुख्य हेतू साहेबांच्या कार्यकर्तृत्वाची प्रतिती सर्व वाचक लोकांना करावी म्हणून अनेक तज्ञांनी त्यांच्या व्यक्तिमत्वाचे सूक्ष्म विचार या अंकात मांडण्याचा प्रयत्न केला आहे. साहेबांच्या आठी पैलूंचा उलगडा करावा लागेल याचे मुख्य कारण म्हणजे संस्थेत नावाने शिक्षक सेवक व प्रशासकीय सेवक रुजू झालेले गुरुदेव कार्यकर्त्यांना तसेच विद्यार्थ्यांना त्यांच्या कार्याची प्रचिती यायलाच अनुभवास मिळावी म्हणून या संपादकीय लेखाचा प्रपंच मांडत आहोत.

महाराष्ट्राच्या शैक्षणिक क्षेत्रात प्राचार्य अभयकुमार साळुंखे यांनी स्वतःची अशी खास ओळख निर्माण केली आहे. त्यांच्या व्यक्तिमत्वाचा परिचय करताना प्रथम कौटुंबिक पार्श्वभूमी लक्षात घेणे आवश्यक आहे. त्यांचे वडील श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचे संस्थापक संस्थापक डॉ. बापूजी साळुंखे व मातोश्री संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे आहेत. साहेबांना तीन बहिणी व दोन भाऊ असा त्यांचा गोतावळा आहे. साहेबांचा जन्म १७ जानेवारी १९४४ साली कोल्हापुरातील हुपरी येथे झाला. घरात त्यांना बोलंदाजी आवडीने बघून वडीलांनी त्यांना क्रीडाक्षेत्रात

साहेबांचे प्राथमिक शिक्षण हुपरीत भागातील रुकडी गावातूनच झाले व उच्च शिक्षण शिवाजी विद्यापीठात झाले. या कालखंडात मुख्य संस्कार डॉ. बापूजी साळुंखे व शिवाजी विद्यापीठाचे माजी कुलगुरु सा. अप्पासाहेब पवार यांच्या मार्गदर्शनाखाली शिक्षण सेवेची पूर्ण केले. यांच्या मार्गदर्शनामुळेच संस्था संस्थेचा वाढ, विकास आणि विस्तार होत आहे. संस्थामाताच संस्थेची शैक्षणिक वाटचालीचे कार्य साहेबांच्या हातून साकारले होत आहे.

साहेबांची नोकरीचा प्रारंभ संस्थेचे राजे रामराव महाविद्यालयात प्राध्यापक म्हणून सुरुवात केली. तसेच प्राचार्य, सेक्रेटरी, संस्थेचे अध्यक्ष, अशी विविध पदे त्यांनी भूषविलेली. तसेच संस्था कार्याध्यक्ष म्हणून संस्थेत कार्यरत आहेत. साहेबांच्या प्रशासकीय कार्यामुळेच संस्थेचा विस्तार, गुणवत्तेचे उत्तोत्तर गतीच्याची प्रचिती आपल्या सर्व गुरुदेव कार्यकर्त्यांना आलेली पहायला मिळते. याचे उत्तम उदाहरण म्हणजे सेक्रेटरी पदाचा कार्यभार १९८५ साली स्विकारल्यावर संस्थेत ३३० संस्कृतिक केंद्र कार्यरत होती. त्यापाठ संख्येच्या ४०० संस्कृतिक केंद्र निरंतरात विद्यालयांचे महान कार्य करत आहेत. असा या महान व्यक्तिमत्वाचे आदर्श संस्कार, मार्गदर्शन, संस्थेतील गुरुदेव कार्यकर्त्यांची ध्येयाने वाचावी सदर अंक आपली प्रकाशित करत आहोत.

सा अंक बी. एड. आणि डी. एल. एड. विभाग व्दारे संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे महिला शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय तासगाव मार्फत मा. कार्याध्यक्षसाहेब यांना सर्व संस्थेचे प्राचार्य, प्राध्यापक, प्रशासकीय सेवक, प्रशिक्षणार्थींनी यांनी वाढदिवसाच्या हार्दिक शुभेच्छा देतून त्यांना आई तुळजाभवानीच्या कृपेने उदंड आयुष्य मिळावे असा हार्दिक शुभेच्छा !!!

स्नेहकुंज कॉलेज वार्तापत्रक प्रकाशित करण्याचा दूसरा मुख्य हेतू म्हणजे महाविद्यालयातील प्राध्यापक, विद्यार्थ्यांचे वैचारिक लेख, शैक्षणिक कार्य, विविध उपक्रम, प्रकल्प, प्रशिक्षणार्थी-नी मिळविले विविध स्पर्धेतील यश, तसेच महाविद्यालयामार्फत घेतलेल्या स्पर्धा, वर्तमानपत्रात प्रसिद्ध झालेल्या बातम्या, प्रशासकीय पूर्तता, इत्यादी बातमीचा समावेश करण्यात आला आहे.

कु. सायली पाटील हिने शिवाजी विद्यापीठाच्या गुणवत्ता यादीत ७ वा क्रमांकावर यश संपादन करून महाविद्यालयाच्या नावलौकीकात भर घातली आहे.

या २०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षात संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे आदर्श माता पुरस्कार महाविद्यालयामा मार्फत चालू करण्यात आला. या पुरस्कारच्या पहिल्या मानकरी सौ. माधुरी जगन्नाथ पाटील यांना जाहीर करण्यात आला आहे. असा विविध घोषणा घटनेची प्रसिध्दी देवून शिक्षक व विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहित करण्यासाठी सदर स्नेहकुंज अंक प्रकाशित करीत आहोत.

सौ. माधुरी जगन्नाथ पाटील यांना संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे आदर्श माता प्रथम पुरस्कार जाहीर

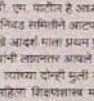

तासगाव : येथील संस्थामाता शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय शैक्षणिक माता पुरस्कार देण्याचे जाहीर महाविद्यालयात शिक्षण घेणाऱ्या देण्यात येते. समाजासाठी कार्य समाजाला ऊर्जा देणाऱ्या मातेला सुशीलादेवी साळुंखे महिला वर्ष २०२२-२०२३ पासून आदर्श करण्यात आलेले आहे. या प्रशिक्षणार्थींनीच्या मातेस हा पुरस्कार करण्याचा तसेच आपल्या कर्तव्यातून पुरस्कार दिला जाणार आहे. महाविद्यालयाचे प्राचार्य प्राचार्य डॉ. बी. एम. पाटील हे अध्यक्ष असलेल्या पुरस्कार समितीचे गठन करण्यात आले होते. त्या पुरस्कार निवड समितीने आटपाडी येथील सौ. माधुरी जगन्नाथ पाटील यांची संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे आदर्श माता प्रथम पुरस्कारासाठी एकमताने निवड केलेली आहे. सौ. माधुरी जगन्नाथ पाटील यांनी तासगाव आवले उच्च शिक्षण पूर्ण केले. त्यांनी आपल्या मुलांचाही उच्च शिक्षण दिलेले आहे. त्यांच्या दोन्ही मुली उच्चशिक्षित आहेत. सौ. तेजश्री पवार व सौ. प्राजक्ता घोडके यांनी साळुंखे महिला शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय तासगाव येथे बी. एड. चे प्रशिक्षण घेतलेले आहे व दोन्हीही शिक्षिका आहेत. त्यांची मुलगी सौ. प्राजक्ता अजित घोडके यांचा शिवाजी विद्यापीठाच्या बी एड. परीक्षेत नवावा क्रमांक आलेला आहे. त्यांनी महाविद्यालयाच्या नावलौकिकात भर घातलेली आहे. पुरस्काराचे स्वरूप मानचिन्ह व सन्मानपत्र

पान नं. २ वर

उष:कालाची वेळ आली, साहेबांची भेट झाली.

प्रा. जी. के. पाटील, तासगांव

बापूजी बंधुराजाला शोध
माझ्याही जवीन वेळी उपकार
तुमच्या डोळ्यांत मूर्तीत
डायरी आमच्या मूर्तीत
बालेला हायरी येता दीपा
मुक,ठ्याका कधी झाला झाला
ठेंडाळली ओली नयने आणा
हेंही बरं डे... रहाणका

प्रतिकूलतेचा सूर्य अतुष्यभर मजलेवाट करणाऱ्या वादात खेचालेल्या सुवेदार ज्ञानदीपाच साळुंखे घराण्यात जन्मालेल्या बापूजींनी मार तसून जेवताना संघर्ष पाचवली करा म्हणून दुडवा आणि उत्तरार्ध छाताडावरती कसा मिळाला. हे मिळालेला प्रत्येक संघर्षातून सिद्ध केले. विद्यासत्र करताना इस्लामपूरला शिक्षणप्रसार,साहुरवा इतिहास लेखक राजगुरु, तर १९४२ च्या स्वातंत्र्यलढ्यात प्रतिसरकारच भूमिगत स्वातंत्र्य सैनिक आणि स्वातंत्र्योत्तर काळात सह्याद्रीच्या वाऱ्याला साद घालणारा ज्ञानप्रसार. स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचे संस्थापक ४०० सांस्कृतिक केंद्राच्या माध्यमातून अज्ञानाला फोडण्याचे सामर्थ्य देशाच्या ज्ञानाला स्वीकारण्यासाठी, उपेक्षितांचे अंतरंग बदलण्यासाठी गुरुदेव कार्यकर्त्यांची जत्री सभा करावा ज्ञानमूर्ती ८ ऑगस्ट १९८७ ला आपल्या हाती त्यांच्यात ताकदीचा सामर्थ्याशी वाणाचाच, त्यामाच्या घाटेने घालणारा, पूर्व संस्थेचे नेतृत्व म्हणून स्वीकारा असा कल्याणाणाऱ्याचा संदेश देऊन ईश्वराच्या सर्वेश साद घालीत, परमेश्वराशी लीन झाले लीनतेचा कळस अभयकुमारांच्या रूपातून आपल्याला पुनश्चोत्सव नव्या वाटा शोधण्यासाठी देऊन गेले.

साहेबांचा १९८० ला प्राध्यापक म्हणून संस्थेत झालेल्या प्रवेश, मराठी अध्यापन करतानाच मिळालेली विद्यार्थीप्रियता आणि प्राचार्य म्हणून तुळजापूर, तासगावचे येथे उत्कृष्ट काम करताना, जतला सायन्स कॉलेज सुरू करताना मिळालेला लोकप्रतिनिधी आणि लोकमान्य बापूजींच्या रूपात जपताना त्यांना मिळालेले यश, मिळालेली संस्थाचिव ते अध्यक्ष, कार्याध्यक्ष असा विविध पदांची संधी त्यातून त्यांचे उदयास आलेले नेतृत्व म्हणजे संस्थेचे रूपांतर आनंदवनात करणारे कर्तृत्व.

साहेब १९८५ ला संस्थेचे सचिव झाले.त्यांच्या एका सहीने माझ्या आयुष्यात विवेकानंद सारखाची जन्मोत्सवाच्या जयाची जोडले गेले. त्यांच्या वडीलांचे बापूजींचे सामर्थ्य, बापूजींच्या विचारांचा प्रसार करण्यासाठी आयुष्यभर अंगीकारलेले त्यागाचे तत्व मला, संस्थेतल्या गुरुदेव कार्यकर्त्यांना आयुष्यभर उपारी देवाने ठरले. एका महाराष्ट्रातील मोठ्या संस्थेचा मोठेपणा प्राप्त झालेला, मोठेपणा जपण्यासाठी बापूजींच्या विचारांची कजबा करण्यासाठी आयुष्य खर्ची करणारा हा ज्ञानदीपी माझ्या जीवनाचा शिल्पकार ठरला. प्रेम किती द्यावे आणि प्रेम किती घेत आहे हे आम्हा दोघांच्या मिलाने झाले. इतके प्रेम त्यांनी आम्हास दिले. कोकणी कसलाच अनुष्ठान अहवाल संस्थेसाठी एकही संधी त्यांनी दिली नाही. योग्य वेळी मला हवी ती बदली दिली माझ्या लेखणी, वाणीला सामर्थ्य दिले माझ्या संस्था भगिनीच्या आशीर्वादाने संस्थापकाच होताना डुबत होतो.

साहेबांच्या कडे कोणताही गुरुदेव कार्यकर्ता आला की, तो का आला आहे, त्याच्या येण्यात स्वार्थ आहे की त्याच्या सल्लेच्या थांबविण्या थेरा पाहून ते ओळखत, निर्णय घेत. एवढी मोठी संस्था चालवताना जनसामान्य प्रसंग अडचणीही अनेकांनी सांगेलाही उपदेश दिला. स्वार्थासाठी निष्कळ बदनामीचे तर पायरले पण त्यांच्या आयुष्याचा मन इतका शुद्ध होता की, अमुक नावाची दैवमय्यस्तातून वेगळी वर्तमानीच परिवर्तने त्यांच्या निर्णयात बदीच दिसली नाहीत. आज संस्था प्रशासनाला वर्षी ४० वर्ष आलेले स्वीर्ण,सकाळ आणि तरुण दरबारात मिळालेली सन्मानाचे आणि गुणांचेच सातत्यातील संस्कृतिक मिळाले आपल्या संस्थेचा ही साहेबांच्या कुशल नेतृत्वाची प्रतीतीच होय. अशा एका कर्तृत्वाची, गुरु संचालक, बापूजींच्या विचारांचा सरदारास आम्हा तीन सर्वांच्या वयाधिकीस वाढदिवसाच्या शुभेच्छा देताना माझ्या लेखणी कंठातून शब्द उमटतात.

देव मानवातला माणूस
घेई जुन्याच्या कानोक
आनंदाचा फुलतील...
वैभवाने आम्हा टीलपील
हाके बापूजींचा आनंदाचा
वाढदिवसाला देतो आम्ही दुआ पेढा.

ज्ञानतपस्वी प्राचार्य अभयकुमार साळुंखे

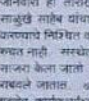

प्रा. डॉ. ए. टी. पाटील

श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचे संकल्पक संस्थापक दानपूज्य शिक्षण महर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे यांनी महाराष्ट्रातील गोरगरीब कष्टकरी सामान्य जनतेच्या हितासाठी शिक्षण संस्थेची उभारणी केली. शिक्षणाचे पवित्र कार्य करत असताना अतिरेक कष्टपूर्वक आणि उच्च ध्येयाने प्रेरित होऊन श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेची स्थापना बापूजींनी केली. भारतातील शिक्षण संस्थांचा अभ्यास केल्यानंतर आपलाच असे दिसून येते की, भारतामध्ये अनेक शिक्षण तज्ञांनी श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचा गौरव पूर्ण उल्लेख केलेला आहे. त्या पाठीमागे बापूजींचे वैज्ञानिक विचार, प्रामाणिकपणे कार्य करण्याची कमालीची उच्च नीतिमत्ता, श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था म्हणजेच माझी कुटुंब आणि त्या कुटुंबातील प्रत्येक व्यक्तीने शिक्षण घेऊन देशाचा आदर्श नागरिक बनावे ही भावना शिक्षण महर्षी बापूजी यांच्याकडे होती.

श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेच्या कार्याचा आणि विद्यार्थ्यांच्या दृष्टीने उत्सवाचा भाग म्हणजे स्वामी विवेकानंद यांची जयंती. ही जयंती विवेकानंद जयंती सप्ताह म्हणून संस्थेमध्ये साजरी केली जाते. याच कालखंडामध्ये १७ जानेवारी ही तारीख संस्थेचे कार्याध्यक्ष प्राचार्य अभयकुमार साळुंखे साहेब यांचा वाढदिवस म्हणून गुरुदेव कार्यकर्ते साजरा करण्याचे निश्चित करतात. परंतु साहेबांना ते कधीही रितसेसे रुचत नाही. संस्थेत १७ जानेवारी हा दिवस ज्ञानसिद्धीदा म्हणून साजरा केला जातो. या अंतर्गत विविध उपक्रम प्रत्येक शाखेवर राबवले जातात. ७५ वर्ष साहेबांना पूर्ण झाल्यानंतर साहेबांनी गुरुदेव कार्यकर्त्यांच्या आग्रहास्तव अमृत महोत्सवी वाढदिवस साजरा केला. त्यामध्ये साहेबांच्या व्यक्तिमत्वाचे अनेक पैलू माझ्यासारख्या गुरुदेव कार्यकर्त्यांना पाहायला मिळाले. कविवर्य गोविंदाग्रजांच्या शब्दांमध्ये सांगायचे तर, 'राकट देशा, कणखर देशा,दगडाच्या देशा, नाजुक देशा, कोमल देशा फुलांच्याही देशा' असा हा छत्रपती शिवाजी महाराजांचा, संतांचे इतिहासात गाजलेला, आणि संत तुकाराम महाराजांच्या भाषेत माल तर 'देऊ कासेची लंगोटी नाठाळाच्या माथी मारू काठी' असा महाराष्ट्र आणि त्यामधील आमचे संगळे व्यक्तिमत्व म्हणजे आमचे साहेब.

एखाद्या सुसंस्कृत कुटुंबकर्त्याच्या पोटी जन्माला येणे हे जसे त्या व्यक्तीचे भाग्य असते तसेच कुटुंबकर्त्याने केलेले कार्य टिकवून ठेवणे हे सुद्धा त्याचे कर्तव्य असते. हे जतन प्राचार्य अभयकुमार साळुंखे साहेब यांनी श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेच्या वाटचालीमध्ये शिक्षण महर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे यांनी उभारलेल्या वटवृक्षाला कायमस्वरूपी विस्तारण्यासाठी त्यांची गुडे जमिनीत घट्ट टिकवून ठेवण्यासाठी जे काही सोसावे लागते ते शांत आणि संयमी अंतःकरणाने सोसले. श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेची प्रगती आहे त्यामध्ये सत्य, शील प्रामाणिकता त्याग निष्कलुषित आचार, मानवाचे अधिष्ठान इतरांचे दर्शन, हे शब्द अतिशय प्रामाणिकपणे आणि त्याग पूर्ण भावनेने जगलेले व्यक्तिमत्व म्हणजे आदरणीय प्राचार्य अभयकुमार साळुंखे साहेब. कुटुंबातून मिळालेले संस्थामाता सुशिलादेवी साळुंखे आणि बापूजी साळुंखे यांचे संस्कार सगळी कार्यात विसरले नाहीत. त्यामुळेच संस्थेचे शताब्दी महोत्सव वर्ष साजरे होऊ शकले. साहेब जेव्हा जेव्हा शाळेला भेट देतात त्या त्यावेळी प्रत्येक गुरुदेव कार्यकर्ते आणि सेवक वर्ग सुरुवातीला साहेब येणाऱ्यापूर्वी बोलावा दडपणात असतो पण जेव्हा साहेब समोर येतात आणि शाळेची माहिती घ्यायला लागतात त्यावेळी आपल्या घरातीलच उदंड व्यक्ती बोलत आहे असे वाटायला लागते आणि कार्याध्यक्ष असलेल्या साहेबांच्या पुढेही सर्व गुरुदेव कार्यकर्ते शाळेच्या विस्तारासाठी विद्यार्थ्यांसाठी, प्रामाणिकपणे आपल्या भावना व्यक्त करतात. माझ्या महाविद्यालयामध्ये उपयोजनेला साहेब दोन-तीन वेळा आले आणि

पान नं. २ वर

Third Newsletter published on17th January 2023

स्नेहकुंज वार्तापत्र

| संपादक : डॉ. बी. एम. पाटील | कार्यकारी संपादक : डॉ. एम. एस. उभाळे | अंक – ४ था | वर्ष – ३ रे | २२ ऑक्टोबर २०२३

संपादकीय

प्र. प्राचार्य डॉ. बी. एम. पाटील

ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यासाठी शिक्षण प्रसार हे व्रत घेवून शिक्षण सप्तर्षि डॉ. बापूजी साळुंखे यांनी ज्ञान गंगा घरोघरी पोहचविण्यासाठी श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेची स्थापना सन १९५४ साली केली. संस्थेच्या शिक्षणशास्त्र विभागातील संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे महिला शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, तासगाव हे संस्थारुपेच विकसित होत आहे. सन २०१९ पासून महाविद्यालयातील भूमिपूत सुविधा निर्माण करण्यासाठी सतत धडपड चालू आहे. या धडपडीला मुख्य प्रेरणा मा. कार्याध्यक्षस्थ प्राचार्य अभयकुमार साळुंखे यांची आहे.

महाविद्यालयात भौतिक सुविधा, सांस्कृतिक बदल, तांत्रिक गुणवत्ता, सामाजिक उपक्रम, वैचारिकात्मक उपक्रम, पर्यावरणीय उपक्रम, वीस महोत्सव, विविध विषयांची मंडळे, माजी विद्यार्थी संघ यांचेतर्फे कार्यक्रम अशा विविध अंगाने महाविद्यालय विकसित होत असल्याची प्रक्रिया चालू आहे. याचे उत्तम उदाहरण म्हणजे सन २०२१ – २२ च्या माहेर वार्षिक अंकास ८ पारितोषिके प्रतिष्ठानच्यांनी मिळविलेली आहेत. महाविद्यालय स्थापने पासून युवा महोत्सवसाठ बक्षिस मिळालेले नाहते मात्र या तांत्रिक वर्षात कु. आफिन नदाफ हीने यश संपादन केलेले आहे. अशा विविध कार्यक्रमात महाविद्यालय आपली गुणवत्ता सिध्द करत आहे याचे आनंद सर्वांना वाटूक आहे.

महाविद्यालयात विविध उपक्रम घेतले जातात. विविध सहकालेय कार्यक्रमाचा वेळोवेळी घेतले जातात. याबाबतची माहिती फलक, प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांना असते. चालत्या वागणारी माहिती सर्वांनाच मिळण्यासाठी एखादे व्यासपीठ असावे असे सतत वाटत होते. महाविद्यालयातील वर्षभरात घेतले जाणारे उपक्रम, प्रकल्प, सहकालेय व अभ्यासेतर कार्यक्रम यांच्या प्रसिध्दी मिळविण्यासाठी स्नेहकुंज कॉलेज वार्तापत्रक तैमासिक वर्षातून दोनवेळा प्रकाशित करत आहोत. सध्याचा ४ अंक महाविद्यालय प्रकाशित करताना आनंद होत आहे. महाविद्यालयाचे पहिल्या फेरीतील नॅक मूल्यांकनातील मानांकन (बी +++) अशी ग्रेड मिळाली होती. दुसऱ्या फेरीतील नॅक मूल्यांकन बी ग्रेड (२.४४) प्राप्त झाली होती. महाविद्यालय तिसऱ्या फेरी सबंधे अ मानांकन मिळविण्यासाठी सर्व प्राध्यापक वृंद, प्रशासकीय सेवक आपले प्रतिज्ञापत्रीची संकलनातील आहेत.

नॅक मूल्यांकनाला सामोरे जात असताना महाविद्यालयातील मूलभूत सुविधा निर्माण करण्यासाठी महाविद्यालयाचे प्रभारी प्राचार्य डॉ. पाटील बी. एम. सतत प्रयत्नशील असतात. यामध्ये स्टोअर सिस्टिम, कर्जा ऑडीट, ग्रीन ऑडीट, वॉटर रेन हारवेस्टिंग प्रकल्प, वर्मी कंपोस्ट खत प्रकल्प, वेस्ट वॉटर प्रकल्प, घन कचरा व्यवस्थापन, ई-कचरा व्यवस्थापन असे विविध प्रकल्प पूर्ण केले आहेत. तसेच अनेक महाविद्यालये, सामाजिक संस्था, एनजीओ, यांच्या बरोबर एमओयु करार केलेले आहेत. हे सर्व कार्य करताना संस्थेतील सर्व पदाधिकारी, शिक्षक, विद्यार्थी, शिक्षणप्रेमी व्यक्ति यांच्या सहकार्यातून सर्व होत आहे.

महाविद्यालयातील प्रशिक्षणार्थींनी विविध कौशल्यात पारंगत होण्यासाठी महाविद्यालयात, अद्ययावत संगणक कक्ष, वाचन कक्ष व सेमिनार हॉल, विद्यार्थीनी कक्ष, स्वच्छता गृह, कलाभवन, इत्यादी सुधारणा महाविद्यालयात केलेल्या आहेत. महाविद्यालयातील दैनंदिन प्रार्थना घेण्यासाठी खुले प्रशस्त क्रीडांगण तयार केले आहे. क्रीडांगणावर प्रसन्नता वाटण्यासाठी विविध वनस्पतींच्या कुंड्या तयार केल्या आहेत. महाविद्यालयाचे वातावरण प्रसन्न करण्यासाठी सतत प्रयत्नशील सेवक वर्ग असतात.

श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचे मुख्यकार्यकारी अधिकारी मा. कौस्तुभ गुणधीर पवार यांना माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षक सेवा शिरून हवेली यांचा विशेष गौरव पुरस्कार, उपप्राचार्यांना शाळा व मुख्याध्यापक – शिक्षक सिक्केतर गौरवशाली पुरस्कार प्राप्त झाल्याने श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेच्या नावलौकिकात भर पडली आहे. याची नोंद सादर अंकात घेतलेली आहे.

महाविद्यालयात यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक व शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांचे शालेय व्यवस्थापन पदविका, एम. ए. (शिक्षणशास्त्र) तसेच योगा प्रशिक्षण व बेसिक टेलरिंग कोर्स चालू केलेले आहेत. या कोर्सना विद्यार्थी प्रतिसाद चांगला आहे. या विविध कोर्स मुळे समाजातील वंचित घटकाना या कोर्सचा फायदा होत आहे.

वरील सर्व महाविद्यालयाचा मलोचा प्रेता महाविद्यालयातील सर्व बदल हळुहळु होत असताना आम्हा सर्वांना आनंद होत आहेच. मात्र हा आनंद सर्वांना सांगण्यासाठी एक व्यासपीठ हवे होते यासाठी स्नेहकुंज कॉलेज वार्तापत्रक संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे यांच्या पुण्यतिथी निमित्ताने आम्ही सर्वजण आनंदाने प्रकाशित करत आहोत. वाचक तो स्थिकारतील याची खात्री आहे. या अंकामध्ये प्रा. डॉ. ए. टी. पाटील यांचा साहेबांवरील लेख, प्रा. डॉ. एम. एस. उभाळे यांचा सांस्कृतिक कार्यक्रमातून विद्यार्थीनींचा व्यक्तीमत्व विकास, प्रा. डॉ. एल. व्ही. भंडारे यांचा स्वामी विवेकानंदांचे शिक्षण विषयक विचार, प्रा. ए आर पंडीत यांचा भरड धान्यावरील लेख, विद्यार्थिनी कु. स्वामी गुंजवटे हिचा वक्तृत्व स्पर्धेतील लेख आणि महाविद्यालयातील उपक्रमाच्या बातम्या असे सविस्तर लिखाण आहे. वाचकाना यावेळीही ते नक्कीच आवडेल.

महाविद्यालयाची नवीन इमारत

प्राचार्य अभयकुमार साळुंखे

कार्याध्यक्ष स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था कोल्हापूर

– प्रा. डॉ. ए. टी. पाटील,

संतश्रेष्ठ तुकाराम महाराज यांनी अनेक अभंग लिहिले त्यामधील एक सुप्रसिद्ध अभंग,

पुत्र व्हावा ऐसा तुझा। उभयां निम्ही लोकी प्रेमा ।
कन्या ऐसी देई। जैसी त्रिजा भूमाबाई ।।

स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचे संस्थापक, संकल्पक शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे यांनी जी ज्ञानगंगा अगदीर अगवांच्या विचाराने खेडापाडाच्यामध्ये नेण्याचे कार्य केले त्याच्यातून बापूजींची शिक्षणगंगा हीच तिन्ही लोकांमध्ये फाकवण्याचे कार्य केले. संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे या नावाप्रमाणेच बापूजींची आणि स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेची आजन्म सावली बनून राहिल्या मीरा आणि मुक्ताबाईचे त्यागाचे कार्य जर पाहिले असेल तर ते संस्थामातेच्या जीवनातून दिसून येते. त्या कर्वाच्या, सुसंस्कारात वाढत्या प्रभावी अभयकुमार साळुंखे. आज मी या लेखामध्ये आदरणीय प्राचार्य अभयकुमार साळुंखे यांनी मातृऋण किंवा ज्ञानाचे सुसंस्कार कार्य असलात हे सिद्ध करण्यासाठी जे कर्तृत्व उभे केले त्याबद्दल येथे लिहिणार आहे.

स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था कोल्हापूर या संस्थेच्या महाराष्ट्रामध्ये अनेक ज्ञानशाखा आहेत त्यापैकीच एक म्हणजे संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे महिला शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय तासगाव. मुलींच्या शिक्षणाचे आणि सबलीकरणाचे एक सुसंस्कार केंद्र म्हणून या शाखेकडे पाहिले जाते. या महाविद्यालयाने अनेक उत्तम शिक्षक समाजाला दिलेत. सुसंस्कार देण्याचे कार्य महाविद्यालय अभिमानाने पूर्ण करत होते. पण आजच्या प्रगत विज्ञान युगात उत्तम शिक्षक देणारी प्रयोगशाळा तयार करण्यासाठी काय केले पाहिजे हा विचार महाविद्यालयाच्या प्रत्येक घटकाला वाटत होता. म्हणजेच महाविद्यालयाला तांत्रिकदृष्ट्या सुसज्ज असी इमारत असली पाहिजे असे प्रत्येकाच्या मनात होते. त्याप्रमाणे काय प्रयत्न करता येतील असा विचार महाविद्यालय विकास समितीच्या बैठकीत चर्चेला आला आणि महाविद्यालयाचे प्रभारी प्राचार्य डॉ.बी.एम. पाटील सरांनी प्रयत्न करायला, साहेबांना विनंती करायी असे ठरले. उत्तम कार्य करायचे असेल तर योग्ती निश्चित येते आणि त्याप्रमाणे संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे महिला शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय तासगाव या शाखेला भेट देण्यासाठी २०१९ मध्ये योग आला. प्राचार्य अभयकुमार साळुंखे साहेब शाखा भेट देण्यासाठी तासगाव शहरात आले होते आणि त्यावेळी महाविद्यालयाचे प्रभारी प्राचार्य डॉ. बी एम पाटील सर यांनी साहेबांना एक विनंती केली. साहेबांनी इमारत खूपच छान झाली आहे आणि ती बांधली पाहिजे हे म्हणत असताना मी दोघानाही

पान नं. २ वर

सांस्कृतिक कार्यक्रमांमधून विद्यार्थिनींचा व्यक्तिमत्व विकास

–प्रा. डॉ. एम. एस. उभाळे (सांस्कृतिक विभाग प्रमुख)

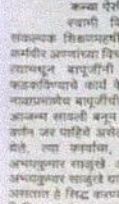

मानवाच्या जीवनात कलेला अनन्यसाधारण महत्व आहे. मानवाच्या जीवनातून कला वजा केली तर मानवाचे जीवन निरस होऊन जाईल. एका संस्कृत श्लोकात असे म्हटले आहे की, बुद्धिमान माणसाचा वेळ काव्य-विज्ञान-कल्पनूक यांच्या आनंदप्रवाहात जातो तर मूर्खाचा वेळ हा दारूच्या गोष्टीची संगत, झोप, नाहीतर भांडणात जातो. म्हणजेच आपल्या जीवनात कलेला महत्वाचे स्थान आहे.

आमच्या महाविद्यालयात सांस्कृतिक विभागामार्फत अनेक प्रकारे सांस्कृतिक कार्यक्रम वर्षभर साजरे केले जातात. दिनविशेष, थोर व्यक्तींच्या पुण्यतिथी, जयंती, राष्ट्रीय सण तसेच एनडीसी सादर केले जाणारे कार्यक्रम,कार्यशाळा, चर्चासत्रे यांचे आयोजन वर्षभर केले जाते. त्यातून आमच्या महाविद्यालयातील विद्यार्थिनींचा व्यक्तिमत्व विकास व्हावा हाच उदात्त हेतू असतो.

अनेक सांस्कृतिक कार्यक्रमाच्या माध्यमातून कामाची विभागणी केली जाते. सर्वच कामे सर्व विद्यार्थ्यांनींना करता यावीत. अशा प्रकारचे नियोजन केले जाते.

त्यात सुंदर फलक लेखन करणे, सूत्रसंचालन करणे, संगणकावर कार्यक्रम पत्रिका तयार करणे, स्टेजव्यवस्था करणे, प्रतिमापूजनासाठी लागणाऱ्या सर्व बाबींचे नियोजन करणे, एखादी विद्यार्थिनीकडे कार्यक्रमाच्या प्रास्ताविकेचे कार्य सोपवले जाते. काही विद्यार्थिनींकडे आलेल्या पाहुण्यांची ओळख करून देण्याची जबाबदारी दिली जाते. तर काही विद्यार्थिनी पाहुण्यांच्या स्वागतासाठी लागणाऱ्या सर्व बाबींचे नियोजन करीत असतात. तर काही विद्यार्थ्यांनी कार्यक्रमाच्या वेळेप्रमाणे त्यानी कसून आपली विचारांची अभिव्यक्ती करत असतात. तर काही विद्यार्थिनी कार्यक्रमाच्या दोन-तीन दिवस अगोदर पाहुणच कार्यक्रमाच्या मध्यवर्ती कल्पनेवर आधारित चित्रीफिका तयार करीत असतात. तर काही विद्यार्थिनी आलेल्या पाहुण्यांचे स्वागत महाविद्यालयाचे दरवर्षी प्रकाशित होणारा माहेर वार्षिक अंक व दर सहा महिन्यांनी प्रकाशित होणारा स्नेहकुंज वार्तापत्र देऊन करीत असतात. यानी विद्यार्थिनी स्वागत गीत सादर करतात. तर काही विद्यार्थिनी स्वागत गीताला संगीत साथ देतात. त्यामुळे महाविद्यालयात येणारे वक्ते हे महाविद्यालयातील सुंदर आठवणींची साठवणूक व आनंद घेऊन जात असतात. ते पुन्हा या महाविद्यालयात येण्यासाठी ! तसेच काही विद्यार्थिनींनी आभार अभिव्यक्ति करीत असतात. काही विद्यार्थिनी कार्यक्रमांचे सुंदर फोटो काढतात. तर काही विद्यार्थिनी या लाईव्ह कार्यक्रमाचे छोटे छोटे व्हिडिओ तयार करीत असतात. तर काही विद्यार्थ्यांनी या वर्तमानपत्रासाठी बातमी तयार करीत असतात. तर काही विद्यार्थिनी नॅक मूल्यांकनासाठी लागणारे फाईल्स सॉफ्ट कॉपी मध्ये संगणकावर तयार करीत असतात. म्हणजेच एखादा कार्यक्रम सादर करण्यासाठी वर्गातील सर्वच विद्यार्थिनी उत्साहाने भारावलेल्या असतात. या सर्वच कार्यक्रमांमधून

पान नं. २ वर

स्वामी विवेकानंदांचे शिक्षण विषयक विचार

–प्रा. डॉ. एल. व्ही. भंडारे

स्वामी विवेकानंदांचे शिक्षण विषयक विचार हे अनमोल आहेत. परक्या भाषेतील दुसऱ्याचे विचार ते ठोकंयात कसे तरी कोठून आणि त्याच्या बळावर विद्यापीठाच्या चार दोन पदव्या मिळवणे म्हणजे शिक्षण असे आपण म्हणतो, पण आपल्याला अशा शिक्षणाची गरज नाही, तर आपल्याला अशा शिक्षणाची गरज आहे की, जे चारित्र्य बळ उत्पन्न करू शकेल. अशा शिक्षणाची गरज आहे की ज्याने शील बनते, मानसिक शक्ती वाढते, बुद्धी तीक्ष्ण विशाल होते आणि ज्याद्वारे मनुष्य आपल्याच पायांवरती उभा राहू शकतो. आपल्याला अशा शिक्षणाची गरज आहे की, ज्याद्वारे उद्योगधंद्याची वाढ होईल व माणूस नोकरीच्या मागे न लागता आपली उपजीविका करू शकेल आणि आलेल्या आपत्तींना तोंड देण्यास समर्थ होईल.

१) एकाग्रता : स्वामी विवेकानंदाच्या मते,'मानुस निर्माण करणारे शिक्षण हवे'. आज आपल्या देशाला लोखंडी स्नायूची व पोलादी मनाची गरज आहे. कोणत्याही प्रकारचे शिक्षण घेताना एकाग्रतेची गरज असते. मनाची एकाग्रता जेवढी अधिक, ज्ञान संपादनही तेवढेच अधिक. एकाग्र मनाने कोणतेही काम केले तर चांगले होते व त्यामुळे आपल्याला यश मिळते. एकाग्रता हा एकच मंत्र आहे की ज्याच्यायोगे निसर्गाची कवाडे उघडून प्रकाशाचे झोतच झोत दिसू लागतील. कोणत्याही कार्यक्षेत्रातील यश हे एकाग्रतेवर अवलंबून असते.

२) विचार : आपले व्यक्तिमत्व घडण्यामध्ये आपले विचार कारणीभूत ठरतात. आपले विचार आपल्याला घडवीत असतात. आपल्या शरीररूपी लोहखंडावर प्रत्येक विचाररूपी हातोडीचा घाव आपल्याला हवा आपण आपल्या विचारांप्रमाणे आकार त्याला देत असतो. शब्द हे गौण असतात. विचार नित्य असून ते फार दूरवर पसरतात. म्हणूनच प्रत्येकाने आपल्या विचारांची कसोशीने काळजी घ्यायला हवी. स्वामी विवेकानंद म्हणतात की, 'आपण आपले भाग्य निर्माते आहोत. आपण देवमाध्या किंवाद्यामाणे आहोत. आपणच आपल्यातूनच तत्व काढून आपले कपाळ विचारी आणि कालांतराने त्यात गुरुकडून जाते. कर्मचे हे जाळे आपणच आपल्याभोवती विणले आणि अज्ञानाने आपण बध्द आहोत असे वाटून आपण मदतीसाठी रडून आकांत मांडीत असतो परंतु ही मदत कोठून बाहेरून येत नसते ती येत असते आपल्या आत्म्यातून. प्रत्येक माणूस हा चुका करतो व त्यातून आपल्या चुका सुधारत असतो म्हणजेच तो चुकत चुकत शिकत असतो'

स्वामीजी म्हणतात की, 'चुकायचे रडगाणे गात बसू नका. यातून चुका घडल्या म्हणून रडत बसण्यात काहीही अर्थ नाही. यातून काहीही साध्य होणार नाही. यासाठी त्यांनी एक उदाहरण

पान नं. २ वर

Fourth newsletter published on 22nd October 2023

"ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यासाठी शिक्षण प्रसार" - शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे

श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था कोल्हापूर संचलित

संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे महिला शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, तासगाव.

स्नेहकुंज वार्तापत्र

| संपादक : डॉ. बी. एम. पाटील | कार्यकारी संपादक : डॉ. एम. एस. उभाळे | अंक – ५ वा | वर्ष – ३ रे | १८ एप्रिल २०२४

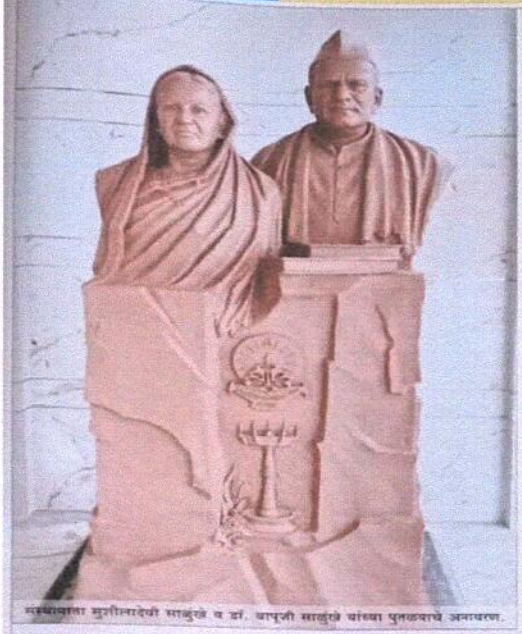

संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे व डॉ. बापूजी साळुंखे यांच्या पुतळ्याचे अनावरण.

संस्थामाता व बापूजी साळुंखे कार्य : एक प्रेरणा

- डॉ. एल. व्ही. भंडारे

भारत महान्ये नररत्नांची खाण, तपस्व्यांची तपोभूमी कर्मयोग्यांची कर्मभूमी फक्त अपरी बौद्धिक मानसी तपस्वी, कर्मयोगी अथवा नररत्ने होतात सर्व कार्यक्षेत्रात शिक्षण क्षेत्र हे अग्रगण्य आहे. शिक्षणाच्या भक्कम आणि मजबूत पायावरच मानवाच्या यशाचे भव्य मंदिर उभे राहते. आधुनिक काळात शिक्षणाच्या ज्ञानयज्ञात महाराष्ट्रातील अनेक शिक्षणप्रेमी व समाज सुधारक सुरुवातीपासून आपले सर्वस्व अर्पण केले आहे. त्यातीलच एक नररत्न म्हणजे श्री. स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचे संस्थापक शिक्षणमहर्षी बापूजी साळुंखे महाराष्ट्रातील पाटण तालुक्यातील सणपूर गावी एका प्रतिष्ठित घराण्यात ९ जून १९१९ रोजी बापूजींचा जन्म झाला. त्यांचे संपूर्ण नाव गोविंद ज्ञानोजीराव साळुंखे असे होते. बापूजींचे बालपण अत्यंत परिस्थितीत गेले. सणपूरसारख्या छोट्या खेड्यात, परिस्थितीच्या पोटात सापडलेल्या गोविंदाने बापूजींपर्यंत होताना ज्ञेय म्हणजे एक सुंदर आलेख आहे. आई लहानपणी वारलेली, वडिलांचे घरही हरवलेले आणि परिस्थितीच्या दशावतारात सापडलेले हे छोटे मूल एवढा भीषणसंघर्ष कसे सहन हे पाहिले म्हणजे आपले मन आश्चर्याने थक्क होते. संस्कृत व मराठी हे बापूजींचे आवडते विषय होते. त्यांनी संस्कृतची शासनाकडून शिष्यवृत्ती पटकावली होती. त्यांचे प्राथमिक शिक्षण इस्लामपूरला झाले. कोल्हापूर येथील प्रिन्स शिवाजी मराठा बोर्डिंगमध्ये राहून त्यांनी महाविद्यालयीन शिक्षण घेतले. ते सन १९४५ मध्ये बी.ए. व सन १९४६ मध्ये बी.टी. झाले. पूज्य बापूजींचे जीवन शिक्षण व संस्कार यातूनच त्यांचे सामाजिक, राष्ट्रीय व शैक्षणिक कार्य साकारले आहे. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांनी स्थापन सातारा येथील महाराजा सयाजीराव महाविद्यालयातून शिक्षक म्हणून नेमले. बापूजी हाडाचे शिक्षक होते. खऱ्या अर्थाने देशाचा आधारस्तंभ असणारी जनसामान्यांचा मार्गदर्शक असणारी सावी जाणीव बापूजींना होती. अशासाठी दाही दिशा आम्हा फिरविसी जगदीशा ही साधी सामान्य मागणीची जीवनपद्धती कायमसाठी दाही दिशा आम्हा फिरवीसी जगदीशा ही महानायकांची गीत. तथापि तडजोड तर अशा व्यक्ति कोणत्याही परिस्थितीत स्वीकारत नाहीत. म्हणूनच सयाजीराव शिक्षणसंस्था १९५५ रोजी सोडली. १९४५ ते १९५५ असे कष्टाने घडविलेले शिक्षण समाजसेवेचे जीवनाचे सोनेरी पान कर्मवीर अण्णांच्या समाजाच्या चरणावर समर्पित केले.

सातारच्या कोटेश्वराला छोटी छोटी प्रगाम नगर कामीन निवासिनी महालक्ष्मीच्या आशीर्वादानुसारी बापूजी निघाले.

तो काळ असा होता की लोक अशिक्षित होते. अंधश्रद्धा, हलकीपणा अशा अनेक समस्यांनी ग्रासलेले होते. नवी सुविधा त्यांच्यापर्यंत पोहचत नव्हत्या. त्यांना जर शिक्षित बनवायचे असेल तर शिक्षण हा एक मार्ग उत्तम पर्याय समाज अंधश्रद्धेपासून दूर करण्यासाठी डॉ. बापूजी साळुंखे यांनी शिक्षण संस्था स्थापन करण्याचा निर्णय घेतला. कृष्णा कोयनेच्या पावन संगमावर काठ येथील शनेश्वर मुरलीधरनगर मंदिरात अण्णांच्या सोबत नवीन शिक्षणसंस्था स्थापण्याचा निर्णय घेतला बापूजी धार्मिक वृत्तीचे तसेच साधारणी, सहनशीली.

शिक्षणाला एक व्रत म्हणून बापूजींनी मानले. शिक्षणात संस्कारांना असलेले महत्त्व त्यांनी ओळखले. केवळ ज्ञान आणि विज्ञान यांनीच समाज सुख, समृद्धी व अंतिम ध्यानदायक जाणार नाही तर त्याला सुसंस्कारांची जोड आवश्यक आहे. हे त्यांनी आधीच व आयुष्यभर मानिले म्हणूनच त्यांनी ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यासाठी शिक्षणप्रसार हे संस्थेचे ध्येयवाक्य निवडले. हे बीज वाक्य म्हणजे बापूजींच्या आदर्श व्यक्तिमत्वाचे आणि सुसंस्कृत मनाचे प्रतीक आहे. सुसंस्कार म्हणजे मानवी जीवन. त्यामुळे हा आत्मा सुसंस्कारी होण्यासाठी शिक्षणप्रसाराची आवश्यकता असते. यासाठी गोष्टींची प्राप्तासाठी म्हणजेच सुसंस्कार, बापूजींनी तयार केलेल्या या ध्येय वाक्याचाच त्यांची दूरदृष्टी आणि एकविसाव्या शतकाच्या आधीच्या काळात आव्हानांचा सामना करावा लागत नाही. बापूजींचे शैक्षणिक विचार या संस्थेच्या शेष चिन्हांमध्येच आहेत. संस्थेच्या बोधचिन्हामध्ये पाणी, कमळ, ज्योत, प्रकाश व ॐ आहे. पाणी म्हणजेच जीवन, त्यांचे तरुण म्हणजेच बुद्धमत्तेला आहे. कमळ भारतीय संस्कृतीचे प्रतिक आहे. कमळ हे निर्मळ जीवन या अर्थी वापरले आहे. कमळातील पाकळ्यावर शिक्षण हा शब्द आहे. पणती, ज्योत व प्रकाश ही ज्ञानाची प्रतीके आहेत. ज्योतीने ज्योतीत पेटवावी व विश्वास प्रसार करावा ही अपेक्षा व्यक्त केली आहे. पाकळ्यावर दीन पणत्या आहेत पण त्यांच्या ज्योतीवर ज्ञान, शिक्षण म्हणजे शिक्षण. ज्योतीच्या प्रभेतून ईश्वर पाचव अक्षरांची निर्मिती आहे. सुसंस्काराची प्रभा आहे. तेथे ईश्वर दर्शन होणारच ! बापूजींचे

पान नं. २ वर

संपादकीय

डॉ. एम. एस. उभाळे

एका कवीच्या ओळी वाचनात आल्या.

वास समजावू, देवा
तुझा माणूस वाटला
तुकयाच्या सावलीत
एक अभंग फाटला.

शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे यांनी अतुलनीय माणसांना जोडण्याचे व उभे करण्याचे कार्य केले. बहुजनांच्या शिक्षणासाठी त्यांनी श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेच्या माध्यमातून शिक्षणाची गंगा घरोघरी पोहोचण्याचे महान कार्य केले. ग्रामीण भागात शिक्षण प्रसिद्धी पोहोचण्यासाठी संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे महिला शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय तासगाव या शाखेची निर्मिती केली. शैक्षणिक गरजा लक्षात घेऊन महाविद्यालयाच्या निर्मितीपासून विविध शैक्षणिक सुविधा पुरवण्यासाठी संस्थेचे मा. कार्याध्यक्ष प्राचार्य अभयकुमार साळुंखे यांचे प्रयत्न सुरू आहेत. तसेच यासाठी संस्थेचे सर्व पदाधिकारी, गुणवंत कार्यकर्ते, प्रशासकीय सेवक यांचे सहकार्य मिळत आहे. महाविद्यालयात आधुनिक सुविधा विकसित होत आहेत. तसेच महाविद्यालयात विद्यार्थिनींच्या सर्वांगीण विकासासाठी अनेक सहभागीय उपक्रम, अभ्यासपूरक उपक्रम, तसेच अभ्यासेतर उपक्रम राबवले जात आहेत. हे सर्व उपक्रम समाजापर्यंत पोहोचण्यासाठी एक माध्यम हवे होते. त्यासाठी आम्ही गेल्या ३ वर्षांपासून प्रत्येक सहा महिन्यानी स्नेहकुंज वार्तापत्र प्रकाशन करीत आहोत. त्यातून विद्यार्थीनी, प्राध्यापक व समाजातील विचारवंत यांना स्वतःच्या विचार अभिव्यक्तीसाठी हक्काचे व्यासपीठ मिळाले आहे. संस्थेचा हा ५ वा अंक वाचकांच्या हाती देताना आम्हा सर्वांना अतिशय आनंद होत आहे.

आमच्या महाविद्यालयाचे तिसऱ्या फेरीचे नॅक मूल्यांकन होणार आहे. त्यासाठी सर्व प्राध्यापक वृंद, प्रशासकीय सेवक तसेच सर्व विद्यार्थिनी प्रयत्न करीत आहेत.

महाविद्यालयासाठी अत्यंत अभिमानाची गोष्ट म्हणजे प्राचार्यपदी प्राचार्य डॉ. बी. एम. पाटील यांची निवड समितीद्वारे नियुक्ती झालेली आहे. नॅक मूल्यांकन तसेच सर्व प्रशासकीय कामांसाठी महाविद्यालयात अनियमित प्राचार्य असणे ही महाविद्यालयाची गरज होती. ती पूर्णपणे आली. याचा आम्हाला सर्व गुणदोष कार्यक्षेत्रांना समाधान वाटत आहे.

तासगाव नगरपरिषदेद्वारे तासगाव नगरपरिषदेमार्फत स्वच्छ सर्वेक्षण २०२४ व माझी वसुंधरा अभियान ४.० अंतर्गत स्वच्छ व सुंदर शाळा व महाविद्यालय स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आलेले होते. या स्पर्धेमध्ये आमच्या संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे महिला शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयास प्रथम क्रमांकाचे प्रशस्तिपत्रक प्राप्त झालेले आहे. महाविद्यालयात नगर परिषदेने वर्गीकरणाचे अनेक उपक्रम यशस्वीपणे राबवले. त्यामुळे हे प्रशस्तिपत्रक महाविद्यालयास प्राप्त झालेले आहे. महाविद्यालय स्वच्छ व सुंदर ठेवण्यासाठी महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक, प्रशासकीय सेवक व विद्यार्थिनी या स्पर्धेस सहकार्य लाभले.

महाविद्यालयात यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ नाशिक यांचे मार्फत शालेय व्यवस्थापन पदविका अभ्यासक्रम व एम.ए.(शिक्षण शास्त्र) अभ्यासक्रम चालवले जातात.

पान नं. ३ वर

संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे आदर्शमाता पुरस्कार वितरण सोहळा

तासगाव- येथील संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे महिला शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयात दि.१८/४/२०२४, गुरुवार रोजी संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे आदर्शमाता पुरस्कार वितरण कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आलेले आहे. याची हा दुसरा संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे आदर्शमाता पुरस्कार आमच्या महाविद्यालयातील विद्यार्थिनी कु. राजनंदा शिंदे यांच्या मातोश्री श्रीमती कमलादेवी अरुण तसे रामकुमार शिंदे यांना देण्याचे महाविद्यालय पुरस्कार निवड समितीने ठरविले आहे.

तसेच याच कार्यक्रमात संस्थापिका व लोकप्रतिनिधींच्या उभारलेल्या विस्तारित इमारतीचे उद्घाटन व संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे व डॉ. बापूजी साळुंखे पुतळा अनावरण कार्यक्रमाचेही आयोजन करण्यात आलेले आहे. सर्व कार्यक्रमाच्या उद्घाटनासाठी व आदर्शमाता पुरस्कार वितरण कार्यक्रमासाठी श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षणसंस्था कोल्हापूर येथील मान्यवर उपस्थितीत होणार आहे. मा. कौस्तुभ मुरलीधर गावडे (मुख्य कार्यकारी अधिकारी), मा. प्राचार्य, डॉ. सिद्धिद्र हुजरे (सातारा जिल्हा विभाग प्रमुख) यांच्या हस्ते होणार आहे. तरी या कार्यक्रमास तासगावातील सर्व शिक्षणप्रेमी जनांनी उपस्थित रहावे. असे महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. बी.एम. पाटील यांनी व सर्व प्राध्यापक वृंदांकडून कळविण्यात आले आहे.

संस्थामाता सुशीलादेवी साळुंखे महिला शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, तासगावची विस्तारीत इमारत.

Fifth newsletter published on 18th April 2024

CO-ORDINATOR
Internal Quality Assurance Cell.
S. S. S. Mahila Shikshanshastra
Mahavidyalay. Tasgaon
Dist. Sangli. - 416 312

Principal,
Sansthamata Sushiladevi Salunkhe
Mahila Shikshanshastra Mahavidyalaya
Tasgaon Dist Sangli Pin 416 312